

କ୍ରୋଧାମାନେ ଗ୍ରନ୍ଥକାରକର ସ୍ଵାକ୍ଷର ଅଥବା
ମୋହର ଦେଖି କଷ୍ଟ କରିବେ

ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ ସାର ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଗ ।

ଏ ପାରେଶ୍ଵର ସେନାପତିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା

ଭଦ୍ର ଭଦ୍ର ଭୁବରେ

ବିରଚିତ

ଏବଂ

ପ୍ରକାଶିତ ।

Printed by the Sura Pratap Press
DHENKANAL.

1904

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ /

ଶାନ୍ତିପିଙ୍କଟ ପଦ୍ମ

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ମାନ୍ୟବର କବିପୁରସ୍କାର ରାମବାବୁ ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ
ରାୟ ଚାନ୍ଦୀପୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରଶଂସାପତ୍ର ଯଥା ।

ଶ୍ରୀ ଚାନ୍ଦୀ ପାରେଶ୍ୱର ସେନାପତି ମହୋଦୟ କରଚିତ୍ତ
“ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ,, ମୁଁ ସ୍ଥଳେ ସ୍ଥଳେ ପାଠକର ଅଭ୍ୟନ୍ତ୍ର ପ୍ରୀତି
ହୋଇଅଛି; ଲେଖକଙ୍କର ରଚନାଶକ୍ତି ପ୍ରଶଂସନୀୟ

୧୩-୪-୦୪

}

ଶ୍ରୀ ରାଧାନାଥ ରାୟ

ଉପଭୌକନ ପଦ୍ୟ

ଶ୍ରୀଲକ୍ଷ୍ମୀୟନ୍ତ୍ର ମାନବର ଶୌର୍ଯ୍ୟୋଦାୟୀଏବଂ ସକଳ ଶକ୍ତିଶାଳୀଙ୍କୁ ସୁପ୍ରଶଂସିତ ଶ୍ରୀ ଗର୍ବ ଧ୍ୟାନାଥ ଶ୍ଵର୍ବାଦ୍ଵାର ମହୋଦୟ ପ୍ରବନ୍ଧକରତେଷୁ ।

ବହୁବଳସ୍ଵର୍ଣ୍ଣକ ନିବେଦନମିତଂ ।

ଶ୍ରୀମନ୍! ଯଶୋଧନ୍! ମହାତ୍ମନ୍!

ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ର ପୁସ୍ତିକାଶ୍ରମିକ ଶ୍ରୀଛମ୍ପରେ ଉପଭୌକନ ରୂପେ ଅର୍ପଣପୂର୍ବକ କୃତାଞ୍ଜଳପୁଟରେ ଘାତ୍ୟ ଦେଉଅଛୁ କି ଶ୍ରୀଦୟର ସ୍ଵକୀୟ ଅଶ୍ରିତବହୁଳତା ଗୁଣରେ ଏହା ଛବିଶକରିବାକୁ ଅନୁକୂଳଦେଉଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଛମ୍ପକର ପ୍ରସାଦରହସ୍ୟାଥୀ

ଶ୍ରୀପାରେଶ୍ଵର ସେନାପତି

ସା । ଅଭୟପୁର

ଜି । କଟକ

ପୋ । ନିଃପ୍ର

ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ ସାର ।

—(※)—

ଷଷ୍ଠସ୍କନ୍ଦ ।

ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତଭୈରବ ।

ବସି ବଶୀବଟ ତଳେ ପୀତପଟ ବରହୁଣୀ ବାଲା ବାରସେ ।
ଅତପ୍ରେମେ ବାଇ ଲୋଚନୁ ବୁହାଇ ଅଶ୍ରୁଧାରା ବାର ବାର ସେ ।
ଦୋଷନ୍ତ ଗୁଣଗ୍ରାମ କେଶବରସେ । କର ହାହାକାର ବିବଧ ପ୍ରକାର
ବିବଶ ହୋଇ ଶେଦର ସେ । ୧ । କେ ବୋଲେ ଗୋ ସହି ସ୍ବର୍ଗଘଟେ
ରହି ସେଉଁ ନିକୁଞ୍ଜବିହାରୀ ସେ । ଗୁପ୍ତତତ୍ତ୍ବରେ ବିହରେ ଭବରେ ବିବଧ
ମୃତଦଧାରୀ ସେ । ଅଗମ୍ୟ ଘନବିପିନେ ବିହର ସେ । କର ବରୁରକୁ
ସେପରି ଚୋରକୁ ଧରବା ଅବା ବିପର ସେ । ୨ । ସୁଚେତନାସଖୀ
ଲକ୍ଷେ ମନେ ରଖି ପ୍ରହ୍ଲାଦଚରିତମାନ ସେ । ଥିଲୁ ଧର୍ମରଘୁରଣ୍ୟ
କଶିଷ୍ଠ ନାମେ ଏକ ବଳବାନ ସେ । ବାଲକ କାଳରୁ ତାର ଜନୟ
ସେ । ମାଧବ ଅମଳଚରଣକମଳ ଯୁଗଳରେ କରେ ଲୟ ସେ । ୩ ।
ଦିନେ ତାହା ତାତ ହୋଧେ ଧର ହାତ ବୋଇଲୁ କାହିଁ ତୋ ହର
ସେ । ଦେଖାଇନପାରି ଆଜ ଗଂଲହାରି ପରାଣ ନେବ ଡୋହରି ସେ
ସେ କାଳେ ମାନସ ଜାଣି ଦାସର ସେ । ହୃଦୟବିହାରୀ ସୁମରୁ ବାହାର
ମାଇଲେ ବଳଥା ଶର ସେ । ୪ । ସେବେ ଅମ୍ଭ ଚିତ୍ତ ସେହି ବରହୁଣି
ଚରଣକୁ ଥବ ଧର ସେ । ସହଜରେ ଅଛି ଏ ଘୋର ବିପତ୍ତି ନିଦା-
ପତ୍ତି ଯିବା ତରି ସେ ଏକଥା ଜାଣିଥାଅ ମୂଳ କର ସେ । କଷ୍ଟ ସହ୍ୟ-
କଲେ ହେବସିନା ରଲେ ଧରଣୀଧର ବିଜୟ ସେ । ୫ । ଯୋଗସାଗ

କର୍ମ ଅତି ନାନା ଧର୍ମ କରିଥିଲେ ତା ଫଳରେ ଯେ । ବୃଥାରେ ବଧ-
 କାରୀ ଲବଧ ହୁଅନ୍ତି-ସଦାକାଳରେ ଯେ । ଯେବେ ତା ଅମ୍ଭର ଆତ୍ମା
 ସଞ୍ଚିତ ଯେ । ଶ୍ରୀରଙ୍ଗ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗସୁଖ ଭଙ୍ଗ ହୁଅନ୍ତି-ନାହିଁ କ୍ଷିତି
 ଯେ । ୬ । ପୂରୁଷଜନମ ସୁକୁନ୍ତଳୁ ନମସ୍କାର ଏକା ବାର ବାର ଯେ ।
 ତାହା ଯେବେ ଥିବ ଶ୍ରୀହରି ଅସିବ କରିବା ଗଲାର ଦ୍ଵାର ଯେ ।
 ସୁଧର୍ମୀ ମୁଖରୁ ଏସନ ବାଣୀ ଯେ । ଶ୍ରବଣକରଣ ଶୁଷ୍କନ୍ତ ଦୂରଣନେତ୍ରୀ
 ଗୁଣାଠାକୁରାଣୀ ଯେ ୧୭ । ନାନାଧର୍ମ କଲେ ପରାପତ ଉଲ୍ଲେ
 ଦାସବସୁଲ-ଶ୍ରୀହରି ଯେ । ତାର ଫଳ ଶୟ ହେଲେ ସେ ଅସୁ
 ଯାଆନ୍ତି ଅନ୍ତର କରି ଯେ । ଏପ୍ରାପ୍ତି କଦାପି ନୁହଇ ଚର ଯେ
 ତାହା ଦେହଧାରୀ ମାୟା-ବଳେହାରି ହୁଅଇ ସିନା ଅସ୍ଥିର ଯେ । ୮
 ସୁବୋଧ ଖାତକ ପରାଏ ନରକ ପରକରଇ ବେଢାର ଯେ । ଭଲ
 ରୂପେ ରୁଝି ଧର୍ମଭଣ୍ଡ ଶୁଝି ପାଶରୁ ହୁଏ ବାହାର ଯେ । ସଜନ
 ଜାଣିଥାଅ ସାରବାଣୀ ଯେ । ପ୍ରୟୋଜନହୀନ ପ୍ରେମର ଅଧୀନ କେବଳ
 ମୁରଲିମାଣି ଯେ । ୯ । ଭଜନ ଦର୍ଶନ କି ଅବ ! ଦର୍ଶନ ଲଳିତା କାହିଁ
 ନା କରି ଯେ । ପ୍ରେମଅକପଟ କଲେ ଫାତପଟ ପାରିବା ନୟନେ ଧରି
 ଯେ । ସଜନ ଲଭିବା ପ୍ରାୟକ ରସ ଯେ । ନବଜଳଧର ଶ୍ୟାମଲସୁନ୍ଦର
 ହୋଇବେ ଅମ୍ଭର ବନ୍ଧ ଯେ । ୧୦ । ଶୁଣା ପୁରୁଣରେ ଗହନବନରେ
 ଏକ ଶବର କୁମାରୀ ଯେ । ବାଛ ସ୍ଵାଦୁଫଳ କଷାୟ ଅମଳ ରଦନସତ
 ରେବାରିଯେ । ଗୋବିନ୍ଦ ଆହାରପାଇଁ ରୋଲରେ ଯେ । କଲ୍ଲ ଶର୍ପଣ
 ଦେଖି ସେ ଅପଣ ଚୁଞ୍ଚିଲେ କୁତୁହଳରେ ଯେ । ୧୧ । ଏସନ କାଳ
 ରେ ଗୋଟିଏ ଫଳରେ ନଦେଖି ଚନ୍ଦ୍ର ଦନ୍ତର ଯେ । ଶବରୀ ବଦନ
 କରି ବଲ୍ଲେକନ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତର ଯେ । ଗୋବିନ୍ଦ ଭାଷେ ମନ୍ଦ
 ମନ୍ଦ ହସି ଯେ । ଉପେକ୍ଷାନକରି ଭକ୍ତିବି କପରି ନାହିଁ ଏଥୁ ଚନ୍ଦ୍ର
 ନିସ୍ତେ ଯେ । ୧୨ । ନଥ ଗୋ ଶବର ଦଥ ଚୁଞ୍ଚିକରି ଅଙ୍ଗେ ଭକ୍ତିବି

ପଞ୍ଚରେ ଯେ । ଶୁଣି ଏ ବଚନ ଶ୍ରବଣରତନ ସେ ଫଳକୁ ଗୁଣି
 ଖରେ ଯେ । ଭାଷନ୍ତେ ମଧୁର ଏହାର ରସ ଯେ । ନଦେଉଁ ବଢ଼ାଇ
 କରୁଛନ୍ତି ଛଡ଼ାଇ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଲଭି ଦରସ ଯେ । ୧୩ । ଶୁରୁ ପ୍ରେମରସ
 ବଢ଼େ ତାମରସ ଲୋଚନ ରସରଜନ ଯେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଦର ଦେଖାଇ
 ନୀତିର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ କଲେ ଗୋଜନ ଯେ । ଯାହାର ପ୍ରେମମାତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ
 ଜନ ଯେ । ସେ ମଧୁସୂଦନ ଦରଶନଧନ ଅର୍ଜୁନେ ଦେବ କି
 ମନ ଯେ । ୧୪ । କନକରେ ଯେହି ହୋଇଥାଏ ସୁଦେ ପରଶୁ
 ରଞ୍ଜେ ସେ କରେ ଯେ । ସୁବର୍ଣ୍ଣେ ଯାହାର ଅନାସ୍ଥା ତାହାର ପରଶୁ
 ମଣି କି କରେ ଯେ । ତାହାକୁ ବିଦ୍ୟ ଦଶେ ତୃଣ ମୟ ଯେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରମାଥରୁଣ କୁବେର ଚରୁଣ ଇନ୍ଦ୍ରେ କି କରେ ବିନୟ ଯେ । ୧୫ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଭାବରେ ଭୋଳ ନିରନ୍ତରେ ନିମଗ୍ନ ପ୍ରେମାମୃତରେ ଯେ ।
 ନିହାମତକତ ଅବମୃତ ବଡ଼ ଆନ କିଏ ଜଗତରେ ଯେ । ମଣନ୍ତି
 ଦେହଗୁରୁ ସେ ନିଜର ଯେ । ଧର୍ମ କର୍ମ ଜାଣି ନୁହନ୍ତି ବ୍ୟାଧୀ
 ବିବାଦରେ କରୁ ଡର ଯେ । ୧୬ । ତାଙ୍କୁ ଶୁଣି କର ସମାଦର
 ଦେହାରୁ ଦୁର୍ଜର ପଦ ଯେ । ଭୁଞ୍ଜିଲେ କର ଭୁଞ୍ଜିଲେ ହେ ହର
 ଲୋଡ଼ା ମୋ ନାହିଁ ସମ୍ପଦ ଯେ । ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଭବ ମୋର ବର ଧନ
 ଯେ ଅଶୁ ମାତକତ ତହିଁରୁ ଅରକ ନ ଭେଜିବି କଦାଚନ ଯେ । ୧୭
 ବ୍ୟବସାୟଗୁଣୀ ପ୍ରାୟ ଶତଗୁଣୀ ଭୁଞ୍ଜିଲେ ଲଭୁଥିବେ ଯେ । ଅତିଲୋ-
 ଭକତେ ମୂଳବୁଦ୍ଧିଗଲେ ସରିବି ଅନୁତାପରେ ଯେ । କଦାପି ଲବେ
 କି ତହିଁ ଶୁଦ୍ଧି ଯେ । ପୁନନର ଅଦି ପଦରେ ଅଦର କର କି
 ତାହା ଲୋଡ଼ିବ ଯେ । ୧୮ । ପ୍ରେମ ଭୁଞ୍ଜି ପଦେ ନରଖିଲେ ମଦେ
 ବଥଥ ହେବ ଲାଜନ ଯେ । ବିଧି ବିଧି ସିଦ୍ଧି ଦେବ ଦେଉଁ ନିଧି ଲଭ
 ମାତ୍ର ପରଶ୍ରମ ଯେ । ଜାଣଇ ନୁହଇ ସମ୍ପଦ ବଡ଼ ଯେ । ଅବୋରନ୍ଧ୍ର
 ଶରୀରପତି ବା ବରଷି ପଦ ହୋଇଥିଲେ ଜଡ଼ ଯେ । ୧୯ । ବୋଲ

ଲେ ଜଗତ ଗୁରୁ ରେ ଭକତ ଧନ୍ୟ, ତୋ ବଚନ ଯେ । ମହିମା
 ଟୋହର ହରେ ଅଗୋଚର ଭବେ କେ ଅନ ଭାଜନ ଯେ । କଲ୍ୟାଣ
 ଦାୟୀ ତୋ ନାମ ସ୍ମରଣ ଯେ । ତୋ ନିଷ୍କାମ ଭକ୍ତ ବଳରେ ଜଗତ
 ଭୁଲ କରଇ ଭରଣ ଯେ । ୧୦ । ତୁହି ଜଞ୍ଜାଦେବ ତୁହିଗୁରୁଦେବ
 ବାଞ୍ଛାକଲୁତରୁ ତୁହି ଯେ । ନିଷ୍କାମରାବତେ ଭଜିବାରୁ ଖରେ ତୋର
 କ୍ଷଣଦେଲି ମୁହିଁ ଯେ । ଏମନ୍ତ ଭଣି ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ଯେ । ଅତିସୁଖ
 ମୟ ଦାସର ଦୃଢ଼ ମଧ୍ୟେ କଲେ ଅସ୍ଥାନ ଯେ । ୧୧ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ଚରଣେ ଅମ୍ଭେ ଅନୁକ୍ଷଣେ କଲୁଇଁ ପ୍ରେମସକାମୟେ ତେଣୁ ସେ ନୟନ
 ପଥରେ ଗମନ କରିବାକୁ ଦେଲେ ବାମ ଯେ । ନିଷ୍କାମ ଭକ୍ତ ଉପ-
 ଦେଶ ବାଣୀ ଯେ । ବରଜରମଣୀଗଣ ଗୁହିଁ ଭଣି ଥିଲେ ଗୁଆ ପା-
 କୁଗୁଣୀ ଯେ । ୧୨ । ଅନାଥଶରଣ ନୃସିଂହଚରଣ ସରସିକ ପ୍ରସାଦ-
 ରେ ଯେ । ପ୍ରେମସିନ୍ଧୁଗୁଣ କମଳାୟତ୍ତ ନରକା କଲ ସାଦରେ
 ଯେ । ଅଧମ ପାରେଶ୍ବର ମଦମଦ ଯେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ବିରହେ ବଞ୍ଚିବ
 ବଞ୍ଚିଉ ଉଦାସୀନ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେ । ୧୩ ।

—॥(୦)॥—

ସପ୍ତମସ୍କନ୍ଦ

ଗୁଣଧନାଶ୍ରୀ

ରାଧି ସୁନାସାର ଶୁକଭାଷେ ଗିର ଗୁହିଁ ପରାସବଦନ । ଏଥ
 ଅନନ୍ତରେ ସେ ବନଅନ୍ତରେ ସବଗୋପୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ଯମେ ଗୁଣ
 ଶୁଭରେ । କୃଷ୍ଣ ଖୋଜିଲେ ଚଉଦଗରେ । ୧ । ମୂବେ ବ୍ରଜାଙ୍ଗନା
 ସ୍ଵରକରଦନା ପଶ୍ଚିମେ ମୁନିକୁମାରୀ । ଉତ୍ତରେ ଅମରଦଳୟ
 ନକର ଦକ୍ଷିଣେ ନଗମନାରୀ । ନିଜେ ପ୍ରେମରେ । କୃଷ୍ଣ ଢାକନ୍ତି
 କରୁଣସ୍ଵରେ । ୨ । ବେଦକନ୍ୟାବଳୀ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦଳ ପ୍ରସାଦେ ତରୁ
 ଶ୍ରୀନର । କେବେଅଶ୍ରୁଭରି ଉଠନ୍ତି ଦେ ଦୂର ଅହେ କୃପା ରତ୍ନାକର ।

ଅହେ ପରମାନନ୍ଦ । ନରାଧାର ଅହେ ଅବକଳ । ୩ । ଅହେ ନରକାର
 ଅହେ ନିବିକାର ଅହେ ସନ୍ତ୍ୟ ସନାତନ । ସନ୍ତିଦାନନଦେ ନରବ
 ଲମ୍ବହେ ନିବ୍ୟାନନ୍ଦ ନରଞ୍ଜନ । ଅଦିଅନ୍ତ ଭୁବର । ନାହିଁ ନୁହ
 ନୟନ ଗୋଚର । ୪ । ସିଦ୍ଧା ସିଦ୍ଧ ପୀତ କଥବା ଲୋଭୁତ ଅଦିବର୍ଣ୍ଣ
 ଚରଜରେ । ନେହୁ ତୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ତରାକ୍ଷରତ ବ୍ୟାପିଅଛୁ ଜଗତରେ
 ତୋର ଜନ୍ମ ମରଣ । ନାହିଁ ବୋଲୁ ବସକାରଣ । ୫ । ତୋରୁପ
 ବଚନ ନୟନ ଶ୍ରବଣ ନଦେହର ନଶ୍ଚିତର । ସ୍ବଧାରସ ପ୍ରିୟ ରସନା
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ବନ୍ଧୁଗାତେ ନ ରଖଇ ଗୁଣ ଗୁଣେ ତବ ତୋର ନାହିଁ
 ଜଗତଲକ୍ଷଣ । ୬ । ସକଳ ଠାବରେ ଅଛୁ ପ୍ରପୂର୍ଣ୍ଣ ଭବ ପରକାଣ୍ଡ
 ରହି କୋଟି ଅତି ପ୍ରକାଶ୍ଚ ତୁଷ୍ଟି ଶ୍ରେୟାକୃପେ ଅଛୁବୁହିଁ । ତୋର
 ନ ଥିବା ସ୍ଥାନ ହିପୁର କେ କରେ ଅନୁମାନ । ୭ । ତୁହି ଶୂନ୍ୟ
 ତୁହି ଅକ୍ଷୟ ଅବ୍ୟୟ ତୁହି ଅନନ୍ତ ଅପାର । ତୋର ବେନ
 ଅଂଶ ଜୀବ ପରମର ବଳନ ମୋକ୍ଷ ବ୍ୟାପାର । ରକ୍ଷା କରୁ ଧରମ ।
 ବେଦନାଜାଣେ ତୋର ମରମ । ୮ । ବରପୁରୁଷର କବଚ ପଣ୍ଡା
 କ୍ଷୀଳ ତୋ ଅବତାର । ଦୁର୍ଜନ ଦଳନ ସନ୍ତନପାଳନ କର ରକ୍ଷିଛୁ
 ସମ୍ଭାର । ନାଥ ତୋର ଶକ୍ତି । ନ ଜାଣନ୍ତି ଶିବ ପ୍ରଜାପତି । ୯ ।
 ଅହେ ଗୋପୀନାଥ ତୋହୋରି ଲୀଳାରେ ଅକ୍ଲକ୍ଷୀଘର୍ଣ୍ଣବରୁ ।
 ସହସ୍ରବଦନ ନାଗେଶ୍ବର ଜାତ ଅକ୍ଲର ଯଥା ଶକ୍ତିରୁ । ଯାର ଅନନ୍ତ
 କୋଳେ । ମହାବିଷ୍ଣୁ ସୁଦ୍ଧ ସୁଖଭୋଳେ । ୧୦ । ସେଜଳରୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କମଳ
 ସଦନା କମଳାଦେବୀ ଭରଣ । ଲଭ ଭଜପତି ସେବିଷ୍ଣୁ ଚରଣପୁରଳ
 ସେବୁଅଛନ୍ତି । ଶ୍ୟାମ ବର୍ଣ୍ଣବାସରେ । ତବଗୁଣ କହିଲେ କ
 ସରେ ? । ୧୧ । ତୋହରି ନୟନ ଗ୍ରହ ଅଧରାଜ ଦହନ ସିନ୍ଧୁ
 କୁମାର । ତୁହି ଅବିନାଶୀ ମହିମା ତୋହର ଅତି ଅରମ୍ୟ
 ଅପାର । ଅହେ ଦାସୀ ତୋହର । କବଚରେ କରୁ ଦରବର । ୧୨ ।

୧୬ । ତମାଳ ବଟପି କଳାପ ଶ୍ୟାମଳ ଲଳିତ ଏବଂଦାନ ।
 ଗୋପିକା ସମ୍ବଳ ଅଭୟସରଳ ଗୁପ୍ତ ପ୍ରେମ ସଦନ । ନାନା ହଳାସ
 କରି ସତେ ପାସୋରି କି ଗଲୁ ଦୂର । ୧୭ । ଝଞ୍ଜନ ଗଞ୍ଜନ ଗଞ୍ଜଳ
 ନୟନ ବିମ୍ବ ବିଜୟୀ ଅଧର । ମକର କୁଣ୍ଡଳ ରମ୍ୟଗଣ୍ଡସ୍ଥଳ ଅକଳଙ୍କ
 କଳାକର ସମ ଦରଦସିତ ମରମରେ ପାଇଛି ପଶିତ । ୧୮ । ନାସିକା
 ମଣ୍ଡନ ଗଜମୋତି ବର ହୃଦ କଉସୁର ଦାର । ବରହିଁ ବଚେ
 ଝଟକି ମୁକୁଟ ନନ୍ଦରେ ମନ କହାର । ମୃଗ ମଦକସ୍ତୁରୀ-ଚିତ୍ର ଚତୁର
 ଦିଏକଭୁରି । ୧୯ । କେଶବଚେ ବସେ ବନମାଳା ଲେଲେ ଲମ୍ବ-
 ଧନୁ ନବଦଳେ । ବିରାଜିଲୁ ପରି ଅବରତଚେତ ଲକ୍ଷିପାଇଛି ନୟନେ
 ପୀତପଞ୍ଚ ତଡ଼ିତ-ପରି କୃଷା କଟୀରେ ଜଡ଼ିତ । ୨୦ । ଅହେ ନଟବର
 ନବନ କଶୋର ମୋହନ ମୁରଲି ଧାର । ତବ ବରଦର ବାଧାରେ
 ଦେହର ବସନ ଲାଗଇ ଝରି । ଅହେ ନେତ୍ର ଗଞ୍ଜନ । କୋଟି
 ଦର୍ପକ ଦର୍ପଗଞ୍ଜନ । ୨୧ । ଗୋଲେକ ଅଦେଶ ବନ୍ଧରେ ରର ସେ
 ମିଳିଛି ବୃନ୍ଦାବନରେ । ପଣ ରକ୍ଷଣରେ ନୁହନ୍ତେ କୃପଣ ପ୍ରେମପୀୟୂଷ
 ଦାନରେ । ନାଥ ରସରାଜନ । କରନାହିଁ ଦାରୀବରଜନ । ୨୨ ।
 ବରଜ ଅଙ୍ଗନା ବରଜ ପରାଣ ବିଦି ଦବ ଚରଣରେ । ନିଶିନ୍ତ
 ଭାବରେ ରହିବା କାମନା କରନ୍ତି ଅନୁକ୍ଷଣରେ । ଦୁରସିତ ମନରେ
 ତୋର ସଙ୍ଗତେ ବୃନ୍ଦାବନରେ । ୨୩ । ହେକୃଷ୍ଣ ପ୍ରଳୟ ଅରୁଣ ଅନୁ-
 ଜ ତବ ଅମୃତ ବଦନ । ଚାହିଁଲୁ ମାତରେ ପାପ ତାହା ହରେ
 ପରମାନନ୍ଦ ସଦନ । ତାହା ନେତ୍ର ପଥରେ । ନପତିବାରୁ ହୃଦୟ
 ଅରେ । ୨୪ । କେବଳ ଅମୃତ ଲୋର ଶୁରୁତର ଶ୍ରୀପଦ ଦରଶନ-
 ରେ । ଶୁଙ୍ଖାର ରସର ରରସାକୁ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ନାହିଁ ତ ମନରେ ।
 ନାଥ କେଉଁ ଦୋଷରେ । ଦଣ୍ଡ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଛି ବଶେଷରେ । ୨୫ ।
 ଏସନବଧରେ ବେଦ କନ୍ୟାଗଣ ବାକ୍ୟ କରି ଉଦାରଣ । ଖୋଜୁଛନ୍ତି

ପ୍ରାଣ ଧନ ନାଶପୁଣ୍ୟ ବସୁନ୍ଧେ ଗହନ ବନ । ଛେକାଳର ଅରତ
ବର୍ଣ୍ଣପାତ୍ର କାହାଣୀରତ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାଶିବ ଅମଳ କମଳ ପଦ୍ମପତ୍ର
ଧୂଆନ ବଧାନ ବଳରେ ଦାନ ପାଦରତର ଏକକ କଟକଟାକ ;
ଅନୁରାଗୀ ଏହରେ । ହେବେ ନିଜ ଗୁଣେ ଧୀରେ । ୨୨ ।

—୦୫୫୦—

ଅଷ୍ଟମ ଛାନ୍ଦ

ରାଗ ଶଙ୍କରାବରଣ

ଶୁକ ମୁନିବର ବ୍ୟାସଦେବଙ୍କ କୁମାର । ବଦନ ଚଳେଇ ବଦେ
ପରାନ୍ତ ରାଜାର । ବସୁ ଶୁଣ ଦେଇମନ । ଭବିଷ୍ୟଲେ ଯେ ଶାବରେ
ଦେବ ଜନସାଗର । ୧ । ଛକଳେ ଛକଳେ ସୁର ନିଜେନିଜ
ଜାଣିଲେ ଦବ୍ୟ ଜ୍ଞାନରେ ନେତ୍ର ସମ୍ପତ୍ତି । ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ ।
ତେଜ ବଜ୍ରକୁଳ କଟକଟି ଅଗମନ । ୨ । ତେଣୁ ପ୍ରତି ଅରମ୍ଭେଲ
ବନୟ ବଚନେ । ଭର ପ୍ରେମ ଅଶ୍ରୁ ବାର କମଳଲୋଚନେ । ପ୍ରସ୍ତୋ
ଦେବନୂତ୍ରାମଣି । ମାନଛ ଯେତେ ଅସୁର ପାରବ କେ ଗଣି । ୩ ।
ଶରୁତବାଦନ ଅଦ୍ଭେ ସୁଦଶନଧାର । ଅମର ଦ୍ଵିତରେ ବୋଲୁଛ
ଦଇତାର । ପ୍ରତୋ ଅନନ୍ତ ଅରୁତ ପୃଥ୍ବୀ ଭର ଦରଣେ ବସୁ
ଦେବସୁତ । ୪ । ବଳ ଛଳ ଛିବକମ ନାଥ ଅବନାଶି । ନିଶିଳ
ଭୁବନ ଶୁଭୁ ବଟ ପୁଷ୍ପବସି ଅଦ୍ଭେ ଅଗତିର ଗତି । ଅଦ୍ଭେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ
ଅଳେ କୋଟି ବିଶ୍ଵପତି । ୫ । ଯାଦବ ବାସବ ଅଦ୍ଭେ ଯଶୋଦା
ହୁଲ୍ଲ । କାଳୀପୁ କୁଣ୍ଡଳୀ ଦଳନ ହେ କଂସକାଳ । ତୋର ମହିମା
ବଳରେ । ଲୀଳାରେ ଶେଳଇ ପଙ୍ଗୁ ଅଚଳ ଭୂଳରେ । ୬ ।
କଉସୁର ମଣ୍ଡନ ହେ ବନମାଳାଧାର । ରଣିଛ ପ୍ରହ୍ରାଦ ତାର ବରର
ବଦାର । କ୍ଷୀରସିନ୍ଧୁ ସୁତାବର । ଲଳିତ ନବୀନ ଜଳଧର କଲେବର
। ୭ । ଭବପାଦେ ଅଶ୍ଵାଦଗ ଚର ବିରାଜିତ । ଯାର ଦରଶନେ

ପରାଜୟ ପରାଜୟ । ପ୍ରଭୁ ମହିମା ସାଗର । ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନ ସ୍ଵରୂପ ଶ୍ରୀଧର
 ଶ୍ରୀକର । ୮ । ଅହେ ଜଗନ୍ନାଥ ଅହେ କୃପା ଅକୃପାର । ଧର୍ମ
 ସ୍ଥାପନରେ ଏକା ତୁମ୍ଭ ଅବତାର । ଦୈତ୍ୟାଦରେ ବସୁମତୀ । ଶରଣ
 ପଶିଣ ସୁଭିକଳା ପ୍ରଜାପତି । ୯ । ଦେବଗଣ ଘେନି ତହୁଁ ଚତୁର
 ବଦନ । ନୀରସିନୀ ତୁଟେ ରହି ବଢ଼ିଲା ବନ୍ଦନ । ତହୁଁ ହୋଇଲୁ
 ପ୍ରସନ୍ନ । ଶୂନ୍ୟମାଣେ ଶୂନ୍ୟଲୁ ଅବେଶ ବଚନ । ୧୦ । ବୃନ୍ଦାବଳେ
 ନିଜ ନିଜ ପୁରକୁ ଗମନ । କର ହୋଇବ ସମ୍ଭଳ ତୁମ୍ଭ ଅବେଦନ ।
 ଅମ୍ଭେ ମନୁଷ୍ୟ ରୂପରେ । ମଥୁରାରେ ଜନମିହିଁ ଦ୍ଵାପର ଶେଷରେ
 । ୧୧ । ଧବଳ ଶ୍ୟାମଳ ଛବି ଧୂଳି ମୁରତି । ବସୁଦେବ ଯାଦବର
 ବୋଲଇଁ ସନ୍ତତି । ଜାଣି ସପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେହୁଁ
 ବ୍ରଜପୁରେ ନନ୍ଦଦରେ । ୧୨ । ଗୋପାଳ ଗୋପାଳୀ ଗୋପ ବାଳକ
 ସଙ୍ଗରେ । ବହୁରାଶି ବୃନ୍ଦାବନେ ବସିଥ ରଙ୍ଗରେ । କାସ ଅମର
 ଅଗତି । ପରାଣ ବରୁଁ ମହା ଅହରରେ ମାତି । ୧୩ । ଏଥୁମନ୍ତେ
 ଜଗସନ ଅବ ମହାମଦ । ଉପାତି ଅଛନ୍ତି ଯେ କଲି କଲିକର
 କଳ । କର ସେ ସବୁ ସହାର । ଲଗ୍ନ ବିଧାନୁଁ ବସୁମତୀ ଅଞ୍ଜ
 ଝର । ୧୪ । ଏ କାଳରେ ଏକପୁଷ୍ପ ବସୁ ଅବଧାନ ପରମେଷ୍ଠିକରେ
 ନିପତିତ ଶୋରମାନ । ତାହାଜନ୍ମ ନା ବଳରେ । ପରଶତ ଦେଲୁ
 ଗୁନ୍ତା କୁସୁମ ଦଳରେ । ୧୫ । ଏକ ଏକ ମାଳାଘେନ ସନ୍ତୋଷି
 ମତକୁ । ବାନ୍ଧୁଡ଼ିଲେ ଦେବେ ନିଜ ନିଜ ସଦନକୁ । ଅମ୍ଭେ ଅମର
 କୁମାରୀ । ତବ ଚରଣନ ଅଣେ ଦେଲୁଁ ଗୋପନାରୀ । ୧୬ । ଦେଖି
 ତୋର କଲେବର ପରମ ସୁନ୍ଦର । ଭରିଲୁଁ ହୃଦୟଦ୍ରବ୍ୟରସେ
 ଅନନ୍ଦର । ଅହେ ରସିକ କେଶର । ଛଣିଅଛୁ ଦାସୀପଣେ ଅନୁକମ୍ପା
 କରି । ୧୭ । କ୍ଷମାନୁସ୍ତ ଦୟାନୁସ୍ତ ବାହ୍ୟ କଳ୍ପତରୁଁ । କେଉଁ
 ଦୋଷରେ ଯେ ଏହେ ନିଗ୍ରହ ତୁ କରୁ । ପ୍ରଭୁ ବସୁର ଚରଣ ।

ଲକ୍ଷଣ ବନ୍ଧୁଲରେ କରିବୁ ଧାରଣ । ୧୮ । ସେହି ଅଲୌକିକଭାବ
ସୁମରି ସୁମରି । କ୍ଷମାଦେବୁ ଦୋଷଥିଲେ ଅଶା ଅହୁଁ କରି । ନାଥ
ପରମ କୃପାଳୁ ନାମ ବଶ୍ୟାଦିହୁ ଲେବେ ନରାଦିପ ପାଲୁ । ୧୯ ।
କ୍ଷଣେ ଭୂଠି କ୍ଷଣେ ପତି ଧରଣୀ ତଳରେ । କାନି କାନି ଉଠୁଛନ୍ତି
ଅତି ବଡ଼ାଦରେ । ଅହେ ନନ୍ଦର ନନ୍ଦନ ବୁଦ୍ଧି ଦିଶୁନାହିଁ ତୁ
ଭୁବନ ବନ୍ଦନ । ୨୦ । ଗିର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧାର ନିରୁଦ୍ଧି ବନ୍ଧାର ।
ଅବୋଧ ଅବଳା ଅନ୍ତେ ଅମର କୁମାରୀ । କେବେ ନୋହୁଁ ତୋର
ପର । କେଉଁ ଅପରାଧେ ନାଥ ହେଲୁଁ ହରବର । ୨୧ । ନାମଧର
ଜାକଅଣି ବଶୀର ସୁନରେ । କେଶିକ ପକାଇଗଲୁ ଏ ଗୋର
ବନରେ । କୃଷ୍ଣ ଗୋପିକା ପରାଣ ବଞ୍ଚଇ ଅନାଥ ନାଥ କର
ପରିତ୍ରାଣ । ୨୨ । ଦେଖାଇ ଚନ୍ଦ୍ରମା ମୁଖ ମଦନ ମୋହନ । ଶ୍ରବଣ
କରଇ ମଧୁ ମଧୁର ବଚନ । ତାଲି ପ୍ରସାଦ କମଳ ଲଭୁଅ ହୃଦ
ବନରୁ ସନ୍ତାପ ଅନଳ । ୨୩ । ଏ ଶାଢ଼ିରେ ଉଚ୍ଛ୍ଵସେ କରନ୍ତେ
ରୋଦନ । କନ୍ୟ ଓଷ୍ଠ ଶୁଷ୍କ ଅତି ମଳିନ ବଦନ । ତୋଇ ଅବଶ
ଲକ୍ଷରେ । ଚେତନା ହରାଇ ପଡ଼ିଗଲେ ବସୁଧାରେ । ୨୪ । ଜ୍ଞାନ
ଲଭକର ପଣି କହି କ୍ଷଣପରେ । ହାକୁଣ୍ଡ ହାକୁଣ୍ଡ ବୋଲି ରହିଲେ
ତୁଣ୍ଡରେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୃସିଂହ ପାଦରେ । ଚିତ୍ତରାଜି ପାଦରେ ରହିଲୁ
ସାଦରେ । ୨୫ ।

—*—

ନବମହାଦ

ରାଗଭୂଷି

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଶୁଣମନଦେଇଁ ସୁମତି ସୁଜନ ବରଜ ନୀତିନ ନେଶୀ
ବରଜନାହିଁ । ମୁନିଆଁ ପ୍ରଜାତୀରେ ପେନେ କ୍ଷମା ନା ଉରେ
କେଜୁଁ ଗୋପେଶ୍ଵର ସୁଦ କଂସାର । ନିଜେ ଶାନ୍ତି ସୁମର । ଜାଣି-

ଲେ ଚୋଲୋକବାସୀ ଅଟେ ବ୍ରହ୍ମର । ୧ । କେଣୁ ସୁତି ବେଚନ-
 ବଧାନଲେ ଏବେନ ଉଦାରଣ ଘନ । ସାନନ ମନେ । ମହାଯୋଗି
 ଯୋଗେଶ୍ବର ରକ୍ଷଣେ ନାଥ ବରଦ ଧରୁଦେଲେ କଳେବର ଯୋଗ
 ସାଧନେ । ସରସିକ ପଦତୋହର । ଧ୍ୟାନ କରନ୍ତି ସଦା ଦର୍ପକହର
 । ୨ । ନାନାକାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁସ୍ତର ନାନାମୂର୍ତ୍ତି ସହରେ ଧରି ଅପହରି
 ଖେଦଲୀଳା ବନ୍ଦାର ହୋଇଉକ୍ତ ପରବଶ ରଖିଅଛୁ ଯେତେ ଯଶ
 କହି ପାରିବ କେ ତାହା ଲେଖେ ବନ୍ଦାର । ମୀନ ରୂପେ ବେଦ
 ଉଦାର ଅଳ୍ପ ତୁହି ନାଥ ଶଙ୍ଖାସୁରକୁ ମାରି । ୩ । ବେଦ ପୁରାଣ
 ଗଣରେ ବ୍ୟାପିଛି ଭୁବନରେ ବହନ କରିଣ ମହା କର୍ମ ରୂପକୁ
 ପୃଷ୍ଠରେ ଧରିମନ୍ତର ମହାଇ ମହାସାଗର ମହା କଥାଚଣାଈକୁ ଯୁଗ
 ଯୁଗକୁ । ପାତାଳରୁ ଲୋଳ ରୂପରେ ! ମହାନ ବହିକୁ ରଦନର
 ଶିଖର । ୪ । ନାଥ ନରକେଶ୍ବର ଚନ୍ଦ୍ରରେ ତୁ ଅବତରି ଅମଳ
 କମଳ କରବର ନୟନରେ । ପ୍ରହଲଦ ମହାବିପ୍ଳୁ ଦୈତ୍ୟ ହିରଣ୍ୟକଶିପୁ
 ବଦାନ୍ତି ଯଶୋ ରଖିଅଛୁ ପୁଣ୍ୟରେ । ତୁହି ଧୂଳି ହୋଇ ବାସନ । ଛିଲେ
 ଅପହର ଅଳ୍ପ ବଳର ମନ । ୫ । ତୁହି ମହାନ ଭଗୁପତି ବିଂଶତି
 ଶକ୍ତିୟ ପନ୍ଥ ପରଶୁରେ ନବାରିଲୁ ଭବତାପକୁ । ତୁହି ହୋଇ ଦାଶରଥ
 ଲଙ୍କେଶ୍ବର ମହାରଥୀ ସହାରିଲୁ ଲଭ ତୋର ପାଦରଜକୁ । ପଥର
 ପତିତ ପଥର ତନୁକୁ ଦେଖିଲୁ ନାଥ ଗର୍ଭମୟ । ୬ । ଅକଳଙ୍କ
 କଳାକର ଧବଳ ପୁଲ୍ଲବ ପର ତୁ ହଲ ମୁଷଳଧାରୀ ଅତିଶୟ ସେ
 ଅହେ ନାଥ ଦେବ ଦେବ ତୁହି ପୁଣି ବୁଦ୍ଧଦେବ ପୂର୍ବେ ତୋହର
 ହୃଦ କାନ୍ତୁଥାଏ ରସେ । ପାଶୁବଧ ଦେଖି ହୋମରେ । କୋପ ନିନ୍ଦା
 ପ୍ରକାଶିଲୁ ମହା ଅମରେ । ୭ । ଆରେରେ ବସ୍ତ୍ର ପାମରେ ଯେ ସ୍ବର୍ଗ
 ଭୋଗ କାମରେ ଯାଗରେ ବଧୂଙ୍କ ପଶୁ ଧାନ୍ୟକର୍ମ । ତୁହି ତୁ ହେବ
 ନିରାଶ ପାଇବ ନରକେବାସ ଅଳ୍ପ ଦିବସରେ ପୁଣ୍ୟ ଯଶସି ସରି ।

ଯାବତ୍ ଏ ଚନ୍ଦ୍ର ତପନ ଥିବେ ତାବତ ନାହେବ ପାପମୋଚନ । ୮ ।
 ମୁହିଁ ଆତ୍ମା ସ୍ବରୂପରେ, ବଜ୍ରଯୁଗ ସଦୃଶରେ ଜାଣି ନଜାଣିଲୁ ପରି
 କରୁଛୁ କର୍ମ । ସେହିଭାବେ କି ସୁଖରେ ମାତ୍ରିଅଛୁ ଦେ ମଖରେ ନ
 ବୁଝିବ କହିବରେ ନିଗମ ମର୍ମ । ଏହିବାଣୀ ତୋର ଶ୍ରବଣେ ।
 ପ୍ରଣମିଲେ ବିପ୍ରଗଣେ କଞ୍ଜି ଚରଣେ । ୯ । ଭୟେକମ୍ପି ଅରହର
 ଗୋଲନ୍ତି ଯୋଡ଼ିଶକର ଭୋନାଥ କର୍ମରେ ବନ୍ଦା ଏହି ସହାର ।
 ତେଣୁ ଦେଖି ନଦେଖିଲୁ ପରି ଶୁଣି ନଶୁଣିଲୁ ପରାଏ ସକଳେ
 କରୁଛୁ ବେଭାର । ତୁମ୍ଭକୁତ ମାୟା ବଳରେ । ଅମ୍ଭେମାନେ
 ଭାସୁଅଛୁ ଭବଜଳରେ । ଶ୍ରବଣ କରି ଏ ବାଣୀ, ବସେ ଅନୁଗ୍ରହ
 ଦାନା, ଦଶମରେ କଳ୍ପି ରୂପେ ଖଡ଼ଗଧାରୀ, କେକଟି ପାରେ ସୁମାରି
 ଯେତେ ଯେତେ ଅଛୁମାରି ଖଳଧର୍ମ ଦ୍ରୋହା ଧରାଭାର ଦେବାରି
 ନାନାମୂର୍ତ୍ତି ଏହି ରାତିରେ । ପରକାଶୁ ଦରହର ବସୁମଞ୍ଜରେ । ୧୦ ।
 ତୁହି ଦୁଃଖର ବଳ ଶ୍ରବେତୁ ବଶ କେବଳ ଭକ୍ତ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ କବଳ
 କରୁ ଯାଦରେ । ଅଶିଳ ଭୁବନହିତା କ୍ଷୀରସାଗର ଦୁହିତା
 ଲଗ୍ନତ ଜନନୀ ଖଟେ ତୋର ଯାଦରେ । ତୁହି ପୁଣି ଘୋର
 ବନରେ । ଭ୍ରମୁଅଛୁ ଗୋପବାଳୀ ବହି କାଳରେ । ୧୧ । ବସୁଦେବ
 ନନ୍ଦ ଗତ ଜନ୍ମରେ ହରି ଭକ୍ତ ଆବଦ୍ଧ ପରମ ମିତ୍ର ପଣ ସୁହରେ ।
 ପରମର୍ଶ ପରଶରେ କରି ଦେଶ ଶ୍ରମଣରେ ବ୍ୟାଧିଲେ ଯାହା
 ଶୁଭପ୍ରହର ବେଳରେ । ନନ୍ଦେ ଦେଇ କୁଟୁମ୍ବଭାର । ବସୁଦେବ
 ଗୁହରୁ ଦୋଇଲେ ବାହାର । ୧୨ । ଚିତ୍ରକୂଟ କପିଳାସ ଗଣ୍ଡକୀ
 ଶର୍ଥ ପ୍ରଭାସ ବାଗଣସୀ ଗୋଦାବରୀ ଗୟା ଗୋମଞ୍ଜ । ଗୋପସୁର
 ବୃନ୍ଦାବନ ଅଯୋଧ୍ୟା ରାମସଦନ ଦ୍ଵାରକା ସାଗର କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର ବନ୍ଦେ
 ମହାଶର୍ଥ ଗଙ୍ଗାସାଗର ସଙ୍ଗମ ଯାହାକୁ ତରେ ସୁରକୁମର । ୧୩ ।
 ମଥୁରା କଟିଳେଶ୍ଵର ସେତୁବନ୍ଧ ରାମେଶ୍ଵର ହରିଦ୍ଵାରମେଳା ପୁଣି

ଭୁବନେଶ୍ୱର । ବହୁ ନାରାୟଣ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଡିବେଶୀ ବରୁଣ ନବଦୀପ
 ଶାନ୍ତିପୁର ଧରଲେଖର । ଏହିପରି ନାନା ସ୍ଥାନରେ । ତ୍ରମି ତ୍ରମି
 ଉପସ୍ଥିତ ନୀଳାଚଳରେ । ୧୫ । ହୋଇଲା ଅଦୃଶ୍ୟ ବଡ଼
 ଦାଣ୍ଡେ ତାଳଧ୍ୱଜ ନନ୍ଦୀଦୋଷ ଦେବୀରଥେ ଯଥା କ୍ରମରେ । ଗୋହଣୀ
 ନନ୍ଦନ ଗୁମ ନବଜଳଧର ଶ୍ୟାମ ସୁରତ୍ରା ଦୁଦରଶନ ଦରଶନରେ
 ଓଟାରନ୍ତେ ରଥ ଦଉଡ଼ି । ଅଶେଷଜନ୍ମର ଅପ ଗଲୁଦଉଡ଼ି । ୧୬ ।
 ହେଉଛି ରସ ପ୍ରମୋଦ ଚିନ୍ତରଥ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିସାଖୁଣ୍ଡେ ନମିଶ ଅନ-
 ନରେ । ଉଦ୍‌ଭୂତପରି ନର୍ତ୍ତନ ଦରଶାଇ ଘନ ଘନ ପଡ଼ିଲେ ସୁବ
 ମାଳିକା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳାଦରେ । ଇଷ୍ଟ ମିଷ୍ଟ ମହାପ୍ରସାଦ । କବଳକର ତେ
 ଜିଲେ ଚିତ୍ତବିଧାୟ । ୧୭ । ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ତାର ପରଦିନ ବସ୍ତ୍ରବାର
 ସନ୍ତୋଷିଲେ ଯଥାଶକ୍ତି ବଡ଼ ଦାନରେ । ହୃଦରେ ଶ୍ରୀଚୂର୍ତ୍ତି ଧର
 ପଞ୍ଚତୀର୍ଥେ ସ୍ନାନକର ଅଷ୍ଟବିଂଶତି ନମି ଶୁଭ ମନରେ । ଶୁଭା ମାଳା-
 କୁଳ ଚିଲକ । ତନରୁ ବଶେଷ ନକରନ୍ତି ଭଲକ । ୧୮ । ଚିନ୍ତଧୂପ ପଞ୍ଚ
 ଅବକାଶରେ କରିଣ ଅବଲୋକନ ଜଗତପତି ଅତି ପ୍ରେମରେ ।
 କଳପ ବଟମୂଳରେ ବସି ବୈଷ୍ଣବ ମେଳରେ ଅସକତ ଭବ ମୁଖ-
 ସଙ୍ଗୀତରେ । ତେଜି ଅଭିମାନ ମନରୁ ବୁଝାଇ ଲେଖକଥା
 ଲେଖୁଥିବାରୁ । ୧୯ । ଏକାଦଶୀରେ ଅଶନ ବିନାଶୀ ଜାଗରଣ କରି
 କରନିସ୍ତାରଣ ଚନ୍ଦ୍ର ମନରେ । ଏବଧରେ କ୍ଷେତ୍ର ବାସ କର ଭଜ
 ଚତୁର୍ମୁଖ ପ୍ରିୟତମହେଲେ ଭବ ପର ଶେଷରେ । ହେଲେ ଲଭି
 ଲକ୍ଷ୍ମୀବରକୁ । ହେଲେ ଉଦୟୋଗୀ ଶିବାପାଇଁ ଘରକୁ । ୨୦ । ପ୍ରତିମଠ
 ଅଧ୍ୟପତି ସନ୍ନିଧି କରଗତି ବନତି ପ୍ରଣତିସଙ୍ଗେ ମଧୁର ବାଣୀ
 ବନାସି ନିଜସ୍ୱଦନ ଅଭିମୁଖରେ ଗମନ କରବାକୁ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସରେ
 ନେଲେ ମେଲଣି । କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ତାପସେ । ବହି ଉପସ୍ଥିତ
 ହେଲେ ନନ୍ଦବୁଦ୍ଧରେ । ୨୧ । ବସୁଦେବ ଦେଖି ନିଜ ମୁଖ

ଅମଳ ଅନଳ କରଧର ଘେନଗଲେ ଅନୁପୁରକୁ । ଦୋର
ଅପ୍ତି ପ୍ରେମଯୁକ୍ତ କରଇ ପାଦ ଧରିତ ମନେ । ହସି ଶୁଷି ମିଶ୍ର ଗିରକୁ
ଦିବ୍ୟ ଅସନରେ ବସାଇ । ମାନସ ସାରସ ଯୁଗ ଦେଲେ ମିଶାଇ । ୨୨
ମନ୍ତ୍ରୀ ମାଳତୀ ଶେଷତା ପୁଷ୍ପେୟନାସିତ ଅଛି ତଳ ତଳରେ ମରଦନ
ବଧାନ ଦିବାକର ଦେବକର ହୋଇବା ପୁରୁଷ ଖର ସେବକ
ନିକରେ କଲେ ସୁସମାଧାନ ସ୍ନାନାନୁରେ ପିତୃ ତର୍ପଣ । ସାରକଲେ
ଦେବାଜନ ମନ୍ତ୍ର ସୁରଣ । ୨୩ ।

ଏଥନ୍ତେ ଅମୃତ ସମ ଶ୍ରୀଦୟଦେଇ ପ୍ରିୟତମ ଗଜଦନ୍ତ ପଲକରେ
ତୁଳୀଶେତରେ ବଜେକରଇ ସାଦରେ ଲମ୍ବାଇ ମାଳାଦୃଦରେ ଅଗୁ-
ରୁ ଅତର ବଳେପିଲେ ଅଙ୍ଗରେ ସମ୍ପାଦୁବଟିକା ଭୁଞ୍ଜାଇ ମିଶ୍ରାଧାରୀ
ପରେ ମତି ଦେଲେ ରଞ୍ଜାଇ । ୨୪ । ତାଳ ଗଣା ମୁଦଙ୍ଗର ସ୍ଵର ସଙ୍ଗେ
ନର୍ତ୍ତକର ମନୋହର ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ତେତେ ବେଳରେ । ଜହ୍ନାଇ
ଅତିରହସ ମନସ କରଇ ବଣ ଦଶନ ଶ୍ରବଣ କଲେ କୁକୁଦଳରେ
ଧନ୍ୟବାଦମିଶା ସୁବାଣୀ ଧନ ବସନ ପ୍ରଦାନ କଲେ ମେଲଣି । ୨୫ ।
ପ୍ରିୟ ପଞ୍ଚଜ ଲପନ ନନ୍ଦକର ବଲୋକନ ଶୁଷିଲେ ହେ ମିତ୍ରମଣି
ଏତେ କାଳରେ । ଦରଶାଇ ଗୁରୁ ମୁଖ ହରଇଲ ମୋର ଦୁଃଖ
ଭାସୁଛି ଉବନ ଅଜ ସୁଖ-ଜଳରେ । ଶୁଭପ୍ରଦ ପ୍ରଭାତ ଚାନ୍ଦ ଦେ-
ଶିଲି ହୃଦ-କୁମୁଦ ତାରକାଗଜ । ୨୬ । ପୋଷିଲ ବହୁଗ ପର
ପଞ୍ଜରୀଶ୍ଚଣ୍ଡ୍ୟ କର ପୁରୁବଜନମ ପାପ ପରତାପରେ । ପ୍ରାଣାଧିକ
ପ୍ରିୟତମ ମୁଖେ ଦାନ ଅଧମ ପତିଅଛି ମାୟାଶୁଦ୍ଧ ଅକ୍ଷୟରେ । କେ-
ଉଁ ଗର୍ଭେ କେଉଁ ଅମର ଜାଣିଧନା କର ପାଇ ଅଛି କି ବର । ୨୭ ।
ଜାଣିବାପାଇଁ ଅଦର ବଢିଅଛି ଶୁରୁତର ପ୍ରକଟାଅ ନିଜ ସୁଜନତା
ଶୁଣରେ । ଶୁଷନ୍ତେ ନନ୍ଦ ଏସନ ହୋଇ ହରଷିତମନ ବୋଲୁଛନ୍ତି
ବସୁଦେବ ପ୍ରତିଭାରେ । ଶୁଷିବ ସଜଳ ଖବର । ପ୍ରଭୁ କୃପାରେ

ପାଇବୁ ସେମନ୍ତ ବର । ୨୮ । ପାଶରୁ ଅନ୍ତର ତବ ହୋଇ ନିତ୍ୟ
 ନବୁନବ ଜନପଦ ଉର୍ଥ ଧାମ ହୁଏ ବଶରେ । ବହୁତ ଭ୍ରମଣକରୁ
 ମଧୁସୂଦନ ସୁମର ପ୍ରବେଶିଲୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ମହୋଦଧି ତଟରେ । ତହିଁ
 ତିନିତରୁ ମାସ । ଏକାଦଶୀ ବ୍ରତ ହୋଇ ବଢ଼ିଲ ବାସ । ୨୯ ।
 ଏକଦିନେ ଏକାଦଶୀ ନିଶୀରେ ମୁଁ ଥିଲି ବସି ଭୁଲସୀମୁଳରେ କୃଷ୍ଣା-
 ଜନ ଉପରେ । କରେ ଜପମାଳା ଧରି ଜପି ନାମ ସଂଖ୍ୟାକରୁ ଏସନ
 କାଳରେ ଖଗବର ପୃଷ୍ଠରେ । ବିଜେକର ବ୍ୟବସାୟନ । ଚାଲି
 କଲେ ବସୁ ବର ମାଗ ବହନ । ୩୦ । ଏହି ଅଦେଶ ଶ୍ରବଣ କର
 କମଳଚରଣ-ପୁନଳ ତଳରେ ପଡ଼ି ଯୋଡ଼ି କରକୁ । ବୋଇଲି ହୋ
 ଦେବଦେବ ସତେ କି ସୁଦୟ ଦେବ ମନୋରଥପଲ ଦେବ ଶୁଭ-
 ନରକୁ । କରୁଣାସାଗର ନାମକୁ ଭରସିଅଛୁ ପାଇବୁ ବୋଲି କମଳ
 । ୩୧ । ହେ ମହିମାପାତ୍ରବାର ଅଦେବ ସବୁଗୁଣା ଧାର ତୁମ୍ଭେ ନିରାଧାର
 ର ତୁମ୍ଭେ ସୁଖସଦନ । ନାଥ ଶରଣବସୁଳ ତୁମ୍ଭେ ପରମମଙ୍ଗଳ ଦାନ
 ବଳୁ ନାମେ ଉଡ଼ାଉଛ କେତନ । ଧରଥୁଛ ସବୁଜନାମ । ରହିବ କି
 ରସନାରେ ଯେ ଅଛୁ ଜାମ । ୩୨ । ଆର୍ତ୍ତଦାୟ ପରାୟଣ ଅଧମଜନ
 ଶରଣ ମହାପ୍ରଭୁ ନାଗୟଣ ଦେଇ ଅରୟ । ଭାଷିଲେରେ ପ୍ରିୟତମ
 ଜନନ ତୋ ଅନୁପମ ପ୍ରେମଭରେ ବଶହେଲି ନାହିଁ ସଶୂନ୍ୟ । ବା-
 ଞ୍ଛିଅଛୁ ଯାହା ହୃଦରେ ପାଇବୁରେ ବାବୁ ତାହା ନିରାପଦରେ । ୩୩ ।
 ପଦବିଜୟମହାପଦ୍ମ ଅତିରକ୍ତରସମୟ ଅଟେ ତେଣୁ ବୋଲୁଛୁ ତୋ-
 ର କୁମାର । ବଢ଼ି ତୁମ୍ଭରକୋଳରେ କଳନସୁତା କୁଳରେ ବାଲଲୀ-
 ଲା ବସ୍ତ୍ରାବରୁଁ କରି ବହାର । ଭୁଟାଇବୁଁ ମଧୁ ଚାକୁଳ । ସହାରି
 କର ପ୍ରବଳ ଦାନବକୁଳ । ୩୪ । ଖେଳାଇ ନାନା ରଙ୍ଗରେ ଚାଞ୍ଚି
 ଚାଞ୍ଚିର ସଙ୍ଗରେ ଶୁଣୁଥୁବ କେତେ ରଳ ମଧୁର ବାଞ୍ଛୀ । ଖୁଆଇ
 ଯିବୁ ଲବଣୀ ହସି ହସାଇବ ରଣି ପରୁବକାଳର କେତେ କାହାଣୀ ।

ଦେଖିଲେ ଲୋକେ ଡେରରେ । ଅହା ଶୁଣି ପୋହୁଥିବ କରପଣରେ
 । ୩୫ । ଏହି ଅବେଶ ବଚନ କରବାରୁ ବରଜନ ପୁଣ୍ୟସାଗରରେ
 ବୁଡ଼ି ପଡ଼ି ଚରଣ । ଉଠି ଚାହିଁଲାବେଳରେ ନ ଦେଖି ବେନିତୋ-
 ଲାରେ ଜଳ ପୋଡ଼ିଗଲି ମହାତ୍ୟାଦ ଦହନେ । ପ୍ରଭାତର ତାରକ
 ଫରି । ଅବୁଝାଟିହାଇଲେ ରମାନାନ୍ତ ଶ୍ରୀହର । ୩୬ । କଣ୍ଠରେ
 ବରଦ କଲେବର କୃଷ୍ଣାବର ହୋଇଲା ରୁଚରତର ତଳକାଳରେ
 ଚିତ୍ତ ଅଦି ଚିତ୍ତମାନ ହୋଇଲା ଦେବାପମାନ ଭଗବାନପଦ ଦରଶନ
 ନ ଫଳରେ । ବସୁଦେବ ଏହି ସମ୍ପର୍କ । ଭାଷିଲେ କଲେକ ମିତ୍ରବର
 ଗାବେଶ । ୩୭ । ଆନନ୍ଦ କଳାଶବର ଶ୍ରବଣେ ବସୁଦେବର ନନ୍ଦ
 ନନ୍ଦରାଣୀ ବନ୍ଦି ପାଦସ୍ପର୍ଶ । ଗୋମାଣି ତ କଲେବର ଭାଷିଲେ ହେ
 ମିତ୍ରବର ଧନ୍ୟ ତବ ପୂଜକନ୍ତ ସୁକୁଚକଳ । କୋଟି କୋଟି ଭବବନ୍ଦନ
 ନୁହେଁ ନ ବରଦେବେ ତୁମ୍ଭ ନନ୍ଦନ । ୩୮ । ଶମ୍ଭୁ ସ୍ବପ୍ନମୁ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ
 ଭାଷିଲେ ଜଳ ସୁନ୍ଦର ଶୁଣନ୍ତେ ଏ ବାଣୀ ଅଳ୍ପ ଶ୍ରୁତିପୁରରେ । ମାନ
 ସ ହେଉଛି ଯାହା ଜାଣନ୍ତି ତା ଚରବାହା କହିବା କ ବ୍ୟକ୍ତିକର
 ତୁମ୍ଭ ଅଗରେ । ଏତେବେଳେ ପ୍ରେମସ୍ଥଳରେ ନିପତିତ ମିତ୍ରମଣି
 ପଦକଳରେ । ୩୯ । ପରଫରେ ସେହିଠାରେ ହେଲେ ପଦ ଧରା ଧରି
 ଭୁଞ୍ଜେ ଭଣି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମିତ୍ରଭାବରେ । କଞ୍ଚିତେ ନୋହି କୃପଣ ବସୁଦେ-
 ବ କଲେ ପଣ ଜନମେଲେ ଅଦିମୂଳ ମୋର ବୃହରେ । କହୁଅଛୁ ଶ-
 ତାବଲଜନ । ଦୂରରେ ଅର୍ଥସମୟ ତୁମ୍ଭ ସଦନ । ୪୦ । ଏ ସୁଧାମୟ
 ସ୍ବରାଗ ଶ୍ରବଣରେ ସେ ଦମ୍ଭଜ ଭଣିଲେ କ ସତେ ଏଡ଼େ ସୁଖ
 ଦିଶିବ । କରକଲବରଧର ଜାତହୋଇବେ ଶ୍ରୀହରି ତୁମ୍ଭ ସୁକୁଚରେ
 ଆଶୁ ଅଶି ବେଶିବ । ଭୁବି ସେହି ସନ୍ତାପନ ଅନୁଷ୍ଠରେ ହୋଇ
 ଅଛୁ ନନ୍ଦନନ । ୪୧ । ଅବେ ପ୍ରଭୁ ଗିରିଧାରି ଆମ୍ଭେ ତୁମ୍ଭ ପରି
 କାହିଁ ଅଛୁ ବହିତ ହୋଇବାର ସଦୟ ଅୟ ହେଉନାହିଁ ମନ ପା

ଇ ହରାଇଛି ଧନ ନୟନହରିଣ ପାଶ ଅନନ୍ଦମୟ ବୃନ୍ଦାବନେ ମୁନି
କୁମାର—ନିକରେ କାନନ୍ତି ଏହାକାନ୍ୟ ଉଦାର । ୪୨ । ଶୁଣି ଯିବ
ପାପପଙ୍କ ଦେବନାହିଁ ଉକ୍ତିରକ ମୁନିକନ୍ୟା ବରଜଙ୍କ ବନ ଶେଦନ
ଶୁଣ ହେ ଅରେ ମାତର ହୋଇବ ମହାପାତର ଭଜନେ ଭବତାତ
ର ବ୍ରଜେ ସଦନ । ପଶୁପତି ହେବ ସାଦରେ । ସୁଜନହେ ନପଢ଼ିବ
ପରମାଦରେ । ୪୩ । ଅପରଜ୍ଞାତବନତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚପଳମତି ପ୍ରାବ-
ଣ୍ୟ ସେନାପତି ଅଧମନର ପ୍ରଭୁ ବାରଣ ଡାଉଣ ଜଗତ ଅଦିକାରଣ
ମହାଦୈତ୍ୟ ବିଦାରଣ ନରସିଂହର । ସରସିନ ପଦପ୍ରସାଦ । ଭରଣ
କରିଛି ହରିବାକୁ ବିଷାଦ । ୪୪ ।

— — • ❀ • — —

ଦଶମସ୍କନ୍ଧ

ଶୁଣ କେଦାର ଗୌଡ଼ା

ଶୁକମୁନିବର ବଲ୍ଲେଇ ବଦନ ଅଭମନ୍ୟୁ ଜନପୁର । ବୋଲୁଛନ୍ତି
କୃଷ୍ଣ ପ୍ରେମେ ହୋଇହୋଇ ଶୁଣ ନୃପତି ଶୋକର ହେ ବୀର । କର
ହୃଦୟ ଗୁଣାବ ସ୍ଥିର ହେବୀର ବ୍ରଜ କାମିନୀମାନଙ୍କ ଗିର । ହେ ଶୁର
ରକ୍ତ ହୃଦ ଗୁଣକ ମୁହର ହେ ଶର । ୧ । ଜାଣନ୍ତି ଗୋପିକା ବରଜ
ଗୋବନ୍ଦ ନନ୍ଦନ ଗୋପ ନନ୍ଦର । ତେଣୁଣ ଅସୀଷ୍ଟ ପୁରୁଷ ପରାଏ
କରନ୍ତି ସ୍ନେହ ଅଦର ସେ ବାଳୀ । ରସ ରଙ୍ଗ ରହସ୍ୟକୁ ଭାଲ ସେ
ବାଳୀ । ଶୁର ଦଗରେ ଲେଉଟି ତାଲ ସେ ବାଳୀ । ବନେ ଖୋଜୁ
ଛନ୍ତି ବନମାଳୀ ସେ ବାଳୀ । ୨ । ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀ ଜୀବନ ଅସୁବେ
ଅକୁଳ ପ୍ରାଣ ପେସନ । ବୃନ୍ଦା ବିପିନରେ ହୁଅନ୍ତି ଜଗତ ଜୀବନ
ବନା ତେସନ ସେ ନାଗ । ନିଜ ଜୀବନକୁ ଭାର ବାର ସେ । ନାଗ ।
ବଂଶୀ ବଦନର ପରବାଣ ସେ ନାଗ । କେହି କାହାକୁ ଧରେ ଓଟାର
ସେ ନାଗ । ୩ । କରନ୍ତି ବଂଶର ଅରଣ୍ୟ ଦୋଷରୁ ନବୀନ ଭଜ

ହୃଦର । ଏଘାର ବନରେ ଅନ ହଜନ କ ? କିରୁଣ ଖେଳ
 ହୃଦର ଗୋ ସହି । ଦୁଃଖ ବଞ୍ଚେବର ନୁହେଁସହି ଗୋ ସହି । ଦୁଃଖ
 ବନ ଦେଉଅଛି ଦହି ଗୋ ସହି । ଅଶୁଧାଶ୍ରୟ ବନ ନୁହଇ ଗୋ
 ସହି । ୪ । ପ୍ରମତ୍ତ ମାତଙ୍ଗ ଗମନା କେବୋଲେ ମାନନେତ୍ରେ ନର
 ଭର । କାମନା ଦାୟିନୀ ଶଙ୍ଖର ମୋହିନୀ ଅମ୍ବିକା ଚନ୍ଦ୍ର ସୁମର
 ଶ୍ରେ ଦେବ । ତବ ଶ୍ରୀପଦ ପଞ୍ଚକ ଶେବ ଗୋ ଦେବ । ବାଲି
 ଶୀତଳ ମୁଣୋହ ଦେବ ଗୋ ଦେବ । ଯେବେ କୃଷ୍ଣ ପରାପତ ଦେବ
 ଗୋ ଦେବ । ୫ । ବନ ପ୍ରିୟସୂତୀ କେ ବୋଲେ ପାଲେଲେ ଗିର-
 ଗୋବର୍ଦ୍ଧନଧର । ପୂଜବା ଗଉରୀ ପରମ ଈଶ୍ଵରୀ ଧରଣୀ ବର
 ଗୁର ଗୋ ସଖି ଦେବାମେ ଉଡ଼ିବା ପୁରୁଷ ପକ୍ଷୀ ଗୋ ସଖି । ଉଠି
 ନିତ୍ୟକର୍ମ ଉପଲକ୍ଷି ଗୋ ସଖି । ଦେବା ପଦପତ୍ରେ ଥିବା ରଖି ଗୋ
 ସଖି । ୬ । କେବୋଲେ ନିତି ମିଳୁରମଦାର ମାଳାରେ ସଦାମଙ୍ଗଳା
 ପୂଜବା ମନାସି ମନେ ରଖିଥାଅ ମିଳିଲେ ନନ୍ଦର ବଳା ଗୋ
 ମିତ । ଦେବୀ ଅଗେ କର ନୃତ୍ୟ ରୀତି ଗୋ ମିତ । ସାନନ୍ଦରେ
 ହୋଇ ଏକତତ୍ତ୍ଵ ଗୋ ମିତ । ବିଚରବା ବହୁବସ୍ତ୍ର ବିତ୍ତ ଗୋ ମିତ ।
 ୭ । ଯାରସ ଈଶ୍ଵରୀ କେବୋଲେ ଏକାକୀ ହରିପୁଣ୍ଡ ଉପରସ
 ଦେଖିଲେ କାଳୀକ ପୂଜବା କଲିକ ବହୁତ ଦେଇ ଗୋରସ ଗୋ
 ମାନ ରଖ ଦେବାକୁ ପଶନ୍ତକାନା ଗୋ । ଅତିକ୍ଷ୍ଟ ସେ କରୁଣା ନିଧାନା
 ଗୋ ମୁକ୍ତାଦୟାକରିବେ ନିଷ୍ଠେ ଭବନା ଗୋ ମନ ୮ କେଉଁ ସୁରମଣୀ
 ବୋଲେ ଗୋ ମିତଣି ମୁଁ କରୁଅଛି ବର । ରେବତାରମଣ ଅଣିବା
 ବେଗରେ ଗୋପକୁ କର ସମ୍ଭାର ଗୋ ଖରେ । ପେଲିପଶିବା ବନ୍ଦ ଭଲ
 ଲେ ଗୋଖରେ ବେ ଶୁନର ହୁଲଧର କରେଗୋ ଖରେ । ବଳଦେବ
 ଦେବସଞ୍ଚଳରେ ଗୋ ଖରେ । ୯ । କେତଳା ବରନାକେଉଁ ସଖୀ ବୋ
 ଲେମୋତେ ପଞ୍ଚୁଅଛୁ ଜଣା । ପୀତପଃ ନନ୍ଦଭୂଷ ଗତିବର ହୋଇଥିବେ

ବାଟବଣା ଘୋ ଡାର । ନାମଧର ଭାବବାର ବାର ଡୋ ଡାର । ନା
 ଦହରେ ଶୁଭବା ପ୍ରକାର ଗୋ ଡାର । ଦୁଃଖଝିଲୁ ହୋଇଯିବା ପାର
 ଗୋ ଡାର । ୧୦ । ଅଢ଼େଇ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ହେ ମୁରମର୍ଦ୍ଦନ କେଳ କଦମ୍ବ
 ମୂଳଅ ଗୋପାଳା ମହିଳା ପ୍ରାଣ ମୀନଜଳ ବେଢ଼ିଚନ୍ଦ୍ରକାରୁଳଅ ହେ
 ଈଶ । ଅନିକାରମୟ ଦଶ ଦିଶ ହେ ଈଶ । ପଡ଼ି ବିପିନେ କରୁ
 ଈଶ ହେ ଈଶ । ଦାତେନଦେଲ କାହିଁକି ବସ ହେ ଈଶ । ୧୧ ।
 । ଅହେ ଦରଦାର ନରୁଞ୍ଜ ବହୁରି ଅହେ କାଳନ୍ଦୀକୂଳଅ । ଅଢ଼େ
 ବୀରବର ପ୍ରହାଳ ଅଧର ନାଳନ୍ଦୀ ଶ୍ୟାମଳଅ ହେ ହରି । ଗୁରୁ
 ଶତ୍ରୁରବ ପରିହରି ହେ ହରି । ତବ ପଦାଶ୍ରୟ ଧରି ଧରି ହେ ହରି
 । ଏବେ ହୋଇଲୁଣି ଏତେସରି ହେ ହରି । ୧୨ । କାଶୀରଚନ୍ଦ୍ର
 ହେ କେଶୀନିସୂଦନ ବନ ଅନଳ ଅହାରି । ହେ ଗୋପବନଜା
 ବସନ ତସୁର ନରକପର ବଳାରି ହେ ଧନ ରୁମ୍ଭବନା ବିଚଳିତ ମନ
 ହେ ଧନ । ଦାନ ବାଳିବ ସୁଖ ସଦନ ହେ ଧନ । ଦୁଃଖପାଶାଘା
 ଭୁମ୍ଭ ବଦନ ହେ ଧନ । ୧୩ । ହେ ଯୁବଶିଖା ମୋହନ ବଶିଷ୍ଠ
 ନବୀନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରସିଅ । ରସବିନୋଦିଅ ମନୋରଥ ଦିଅ ବୃନ୍ଦାବନ
 ନିବାସି ତାହେ କାନ୍ତ । ତବ ଦର୍ଶନେ ଲୋଭ ଏକାନ୍ତ ହେ କାନ୍ତ
 ଭ୍ରମି ଭ୍ରମି ହୋଇଲୁଣି କାନ୍ତ ହେ କାନ୍ତ ଶୋଦଗଦରେ ସଢ଼େ
 ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେ କାନ୍ତ । ୧୪ । ଶରଣ ଯୋଦର ମହାବିଷୟର କାଳୀପୁ
 ଦର୍ପ ଗଞ୍ଜନ । ବରଦ ବାସବ ପରମ ବିରବ ଯାମଜାର୍ଜୁନ ରଞ୍ଜନ
 ହେ ଅସ । ଦାସୀକୁଳ ନୁହନ୍ତୁ ନିରାଶ ହେ ଅସ । ମୟୁ ମଧୁର
 ଭରତା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେ ଅସ । ଦରଶାଥ ଦର ଦର ହାସ ହେ ଅସ
 । ୧୫ । କେବେକାଲେ ହେ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚିତ ଗୋପାଳ ବଳବିଦବ
 ଅବରଜ । କେଶୀଧର କଂସ ଅରାଜି କେଶବ ଦେଖାଅ ମୁଖନାରଜ
 ହେ ଅସ । ଦାନବାଳିବ ନାମ ପ୍ରକାଶ ହେ ଅସ । ଗୋପା ନିଜର

ନକର ନାଶ ହେ' ଅସ । ହରମାଉ ମାନସ ପରସ ହେ ଅସ
 । ୧୬ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନରସିଂହ ଆନଳ ଜମଳ ପଦସୁଗଳ ସୁମର । ଦାନ
 ପାରେଶ୍ବର ସଦ୍‌ବଶାଦେ ଏ ଶ୍ଯମକୁ ଶେଷକର ହେ ଧୀରେ
 । ନବେଦଇ ଅତି ବନଢ଼ିରେ ହେ ଧୀରେ । ଶ୍ରଦ୍ଧାମୀନାଙ୍କ
 ଶ୍ରବଣରେ ହେ ଧୀରେ । ଭବ ଶ୍ରବଣା କର ମନ୍ତ୍ରିରେ ହେ
 ଧୀରେ । ୧୭ ।

—*(୫୫)*—

ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧ

ରାଗ ରାମକେର

ରୁର ପରକାର ବରଜ ନାଗ ଏକ ମନରେ ।
 ବାଉଳୀ ପରାଏ ଅକୁଳେ ଭ୍ରମୁ ଥିଲେ ବନରେ । ୧ ।
 କେ ବୋଲେ ହେ ତରୁ କଦମ୍ବ ତବ ଫୁଲ ଫୁଲିକ ।
 ଜଣାଇ ଦିଅଇ ଦେଖିଲୁଁ ଗର୍ବି ନୟ ବାଳକ । ୨ ।
 ସୁମନାବେ ବୋଲେ ବଲ୍ଲେଇ କେତେକାର ସୁମନ ।
 ପରତେ ହୁଅଇ ଦେଖିବୁ ପରା କଂସ ଶମନ । ୩ ।
 ପତା ରଞ୍ଜିତୁ ତଳରେ ପଦପଦ୍ମେରୁ ହର ।
 ତେଣୁ ଧୂସରତୁଧୁଳରେ କଲେବର ଡୋହର । ୪ ।
 କେ ମରୁ ମାତଙ୍ଗଶମନା ବୋଲୁଥୁଛୁ ହେ କୁନ୍ଦ ।
 କହ ଅଜ କେଉଁ ପଥରେ ବଜେକଲେ ମୁକୁନ୍ଦ । ୫ ।
 କେ ବୋଲିଥାନ୍ତେ ସଙ୍ଗାତ ଦେଖି କରକ ।
 ହସି ପଦ୍ମବନ୍ତ ଦେଖାଇ ଛୁଏ ହୃଦୟାରକ । ୬ ।
 ଦେଖି ନଥିଲେ ଏ ଯଶୋଦା ନୟ ଧନ ଦରବ ।
 କାହୁଁ ଅବା କର ପାରନ୍ତା ଏତେ ବଡ଼ ଗରବ । ୭ ।
 କେ ବୋଲିଥାନ୍ତେ ମିତଣି ମାଳବତୀ ବହନ ।

ସ୍ନାନନରେ ନନ୍ଦ୍ୟ କରଇ ପୁରକାରଣ ଅମ୍ଭ । ୮ ।
 ଅସୁର ମନକୁ ଏହାର କହୁଅ ଲକ୍ଷଣ ।
 ଦେଖି ତରତାର ହୋଇଛି ପୁଣ୍ୟସ୍ନାନ ଶ୍ରୀକ୍ଷଣ । ୯ ।
 କେ ବୋଲେ ଗୋ ସଖି ଏମିତି ଅସି ଗୁହ୍ୟ ଏଖିକି ।
 ଦେଖିଛି ଏପରି ଆମର ଧନ ଯଦୁ ମଣିକି । ୧୦ ।
 କେବୋଲଇ ଦେଖି ମୁହଁତ ଦଶ ଶତ ହୃଦନ ।
 ବଜେ କଲେଣି କି ଏହାର ନେତ୍ରେ ମଧୁସୂଦନ । ୧୧ ।
 କେ ବୋଲଇ ପ୍ରିୟ ସଖି ଗୋ ନନ୍ଦନ ମୁଁ ନନ୍ଦର ।
 ଦେଖିବ କପର କରକ ନାନା ଖେଳ ହୃଦର । ୧୨ ।
 କେ ବୋଲଇ ପଦ୍ମ ଜମ୍ବୀର ପଲଦେଇ ମୁଖରେ ।
 କ୍ଷୀର ସଙ୍ଗତରେ ପୁତନା ଶ୍ରୀଣ ଶୋଧିଲି ଖରେ । ୧୩ ।
 ବଞ୍ଚିବାକେ ବୋଲେ ଓଟାର ତରକିଆପତର ।
 ଦେଖ ଗୋ ମୁଁପରି ଅସ୍ମତ ବଳଦତ ପୁତର । ୧୪ ।
 କେ ବୋଲଇ ଧର କଦଳୀ ତରୁ ଗୁହ୍ୟ ସଖିକି ।
 ଶୁଦ୍ଧିବ ଏକାକି ପାମଲାର୍ଜୁନ ମହା ଶାଖିକି । ୧୫ ।
 ପ୍ରବାଳ ଅଧରା କେ ବୋଲେ ତୋଳ କନ୍ୟା କାଳକୁ * ।
 ଉପାତଲି ଦେଖ ଗୋବରଧନ ମହାତଳକୁ । ୧୬ ।
 କେ ସଖି ସଙ୍ଗିନୀ କୁଳର ହୁଲି ଶୟା ଉପରେ ।
 ହସି ନୃତ୍ୟକରଣ ବୋଲୁ ଅଛି କୋପରେ । ୧୭ ।
 ଦେଖଗୋ ରମଣୀ ନିକରେ ଏ କାଳସ୍ୱ ସରପ ।
 ମସ୍ତକ ମାଳାରେ ଆସେହି ଦଳ ଦେଲି ଦରପ । ୧୮ ।
 ମୁଦିର କେଶୀକେ ମୁଣାଳ ଖଣ୍ଡେ ଧର ଅଧର ।
 ହାସ ପରକାଶି ଶୁଷ୍କ ମୁହଁ ମୁରଲୀ ଧର । ୧୯ ।
 କି ବୁଝା ଅଶାରେ ଅସିଲି ଏତେ ଦୋର ଗହନ ।

ଅନାଦ ନକଞ୍ଜ ଚୁହକୁ ଯାଅ, ବହନ । ୨୦ ।

ବହୁଲତା ଗୋପୀ ଅବଳୀ ଶୁବେ ନନ୍ଦ ସୁତର ।

ଗୃହକରୁ ଭରୁମିଳିଲେ ହୋଇ କାନ୍ଦର ତର । ୨୧ ।

ସୁମର ନୃସିଂହ କରଇ ପାରେଶ୍ବର ବର ।

ସତେ ରେଟାଇତ ଶ୍ରୀହର ହେବ ପଦ ସମ୍ଭାର । ୨୨ ।

—୦୫(※)୫୦—

ଦ୍ଵାଦଶ ଛନ୍ଦ

ରାଗ ମୁନବର

ବରଜ ସୁନଂସର ବରଜେ ବାସୁଦେବରାଁ ଦେଖି ରମ୍ୟମୁଦ୍ରା ଡଳି,
ତୋଷି ମନ୍ତ୍ରବ ଯେ । ୧ । ଅଧିକ ନିଜସୁତରୁ, ସ୍ନେହ କଲେ କଲ୍ପ-
ଚରୁ, ଆଜନମ ବିବଧରୁ, ବଧ ବଶରୁ ଯେ । ୨ । ନିଜ ନିଶୀ ଦର୍ଶ-
ସରେ, ବସି ଯଶୋଦା ପାଶରେ, ଧରେକେ କୃଷ୍ଣ କୋଳରେ, ହେମ
ଭୋଳରେ ଯେ । ୩ । ହସି ବହୁତ ହସାଇ, କଥାରେ ମତ ରହାଇ
ପହୁଡ଼େ କେ ପଲଙ୍କ ରେ, ଘେନି ଅଳରେ ଯେ । ୪ । କରଇ ପ୍ରହ
ଜନନ, ଧରିକେ ନନ୍ଦନନନ, ରୁଦ୍ରନଦିଏ ଗଣ୍ଡରେ, ପ୍ରତି ଦଣ୍ଡରେ
ଯେ । ୫ । ସଜ୍ଜଳ ସାରସାଶିନ, ପିଇଣ ଅଦରେ ଶୀର ନନ୍ଦକୁମାର
ଶ୍ରୀମାନ, ବବନ୍ଧମାନ ଯୋ । ୬ । ଏପର ଧେନୁ ବାଧାର, ଚିତ୍ତ ଅଭ୍ୟନ୍ତ
ଅସ୍ଥିର, ଲଳିତା ସୁନୟାନରେ, ଯେହୁମନରେ ଯେ । ୭ । ସୁତ ନଳ
ଗୋପାଳର ମନ ଜାଣି ସଜଳର, ଅତିସଦସ୍ତ ହୋଇଲେ ମୟା । ବହି-
ଲେଯେ । ୮ । ଦିନେ ସାବିତ୍ରୀ ମୋହନ, ଅଗ୍ରେହି ହଂସ ବାହନ, ପ୍ରବେ-
ଶିଲେ ସୁମନରେ ଚୁଲ୍ଲାବନରେ ଯେ । ୯ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଶିଶୁ ମେଳରେ, ଭୁ-
ଞ୍ଜିବା ଦେଖିହେଲରେ, ବୁଝିବିସିଲ୍ଲ ଶକତି, ତେଜ ଭକତି ଯେ । ୧୦ ।
ବନ୍ଧହୋଇ ପ୍ରତିକୁଳ, ବାହୁରା ବାଳକ କୁଳ, କମଣ୍ଡଳରେ ଭରଣ,
କେଳୁ ହରିଣ, ଯେ । ୧୧ । ଜାଣିପାର ପାତପତ୍ର ପରସେଷ୍ଟିର କପଟ,

ଧାରଣେ ସେହି ମୂରତି, ଦେବର ବରଜ ଯେ । ୧୨ । ବସୁ ଗୋପ
 ବାଳକର ରୂପ ଧରଣ ଶ୍ରୀକଟ, ଗୋଷ୍ଠକୁ କଲେ ମଣ୍ଡନ ଭବଶୃଙ୍ଗ
 ଯେ । ୧୩ । ଅଦିତ୍ୟ ଅସ୍ତାଚଳରେ ପରବେଶିବା ଶାଳକ୍ଷର, ବସ୍ତ୍ରାବାଳ
 କସଙ୍ଗରେ, ଗମେରଙ୍ଗରେ ଯେ । ୧୪ । ସୀମାନ୍ତେ ସଦ୍‌ଦାମିତ୍ର, ଜଣା
 ସୁବାଣୀକାମିନୀ, କରୁଥିଲେ ନିଗ୍ରାସଣ । ଶଙ୍ଖକୁ କ୍ଷଣଯେ । ୧୫ । ପୁରୁ
 ଦେଖିବାମାତରେ କୋଳେ ଧରି ତରତରେ, ରମ୍ଭନଦେଇ ନଳିନୀ,
 ନେଲେ ସଦନ ଯେ । ୧୬ । ସେପରି ଧେନ୍ବ ପକ୍ଷୀ, ଫଲବାନ୍ତୁମ୍ବକ
 କଟି, ଝରା ଶୀର ପିଆରଲେ, ତନ୍ମୁ ଲେପିଲେ ଯେ । ୧୭ । ଏପରି
 ବରଷ କର, ଶେଷରେ ବସୁ କର, ପଦ୍ମକୁ ହୃଦ ପଥରେ, ସେ କଥା
 ଅଟେ ଯେ । ୧୮ । ତହିଁ ଅତି ଚପଳରେ, ଅଗୋଚ୍ଛ ସେ ମରାଳରେ
 ଗୋବନ୍ଦେ ରଞ୍ଜିତ ମନ କଲେ ଗମନ ଯେ । ୧୯ । ବସୁ ବାଳକ
 ଗହନେ, ଦେଖି ଭାବନ୍ତି ବହନେ, କି ଆମରେ ପଡ଼ିଲେ ବୁଦ୍ଧିବୃଦ୍ଧିଲ
 ମୁଁ । ୨୦ । କେତେ ଅବସଥା ପଶରେ, ଅନୁରାଧ ଦବନରେ ବିଦଗ୍ଧ
 ହେଲି ଶେଷରେ, ମୋ ହବଶରେ ଯେ । ୨୧ । କଲମୁମନ୍ଦକରମ, ପର
 ହେବାକୁ ଭରମ, କଲକ ପଟେ ଲୁଗିଲି ବସନ୍ତୁଗିଲି ଯେ । ୨୨ । ଏତେ
 ରଞ୍ଜି ସେ କାଳରେ, କୃଷ୍ଣ ପଦକମଳରେ, ଲମ୍ବନ ମାଡ଼ି ପଡ଼ିଲି, ତଳେ
 ଗଡ଼ିଲେ ଯେ । ୨୩ । ବୁଲିବନ୍ଧୁ ଅବେଶରେ ଧରା ଭୂମି ରଞ୍ଜିତରେ,
 ବଢ଼ିଲେ ଅଭବାଦନଶୁଣ ବଦନରେ । ୨୪ । ପୁଣି ପଠନ ଶେଷରେ,
 ବସୁ ବାଳକ ପାଶରେ, ସମସ୍ତ କ୍ଷମା ନିଧର, ଗଲିବେଶାରରେ । ୨୫ ।
 ମାୟାଜନନ ବାଳକ, ଗୋବନ୍ଦ ବସନ୍ତକୁଳକ, ଲୀନହେଲେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ
 ରଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗରେ ଯେ । ୨୬ । କୃତ ବସନ୍ତ ବ୍ୟାଧି, ପ୍ରଭୁ କରୁଣା
 ନିଧାନ, ସାଧଲେ ବଢ଼ିବିଳାସ ଭକ୍ତାଭିଳାଷ ଯେ । ୨୭ । ମନ୍ତ୍ର ରଞ୍ଜି ମୁଁ
 ରହରେ, ଗୋଷ୍ଠୀ କୁଳ ବରହରେ, ଲଭି ଅତି କାତରଣୀ, ପୁଣି
 କାରୁଣୀ ଯେ । ୨୮ । ଦେବନନ୍ଦରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ବରଜକୁ ତଡ଼ି ତଡ଼ି, କେ

ଶିବ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର, ଅର ମନର ଯେ । ୬୯ । ପ୍ରକାଶି ଅତି ଅରତି
ଏହି ଗତିରେ ଶୁଭର, ଶୁଷି ଅମଳ ବନରେ ଛନ୍ଦ-ମନରେ ଯେ
। ୭୦ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୃସିଂହ ଚରଣ, କଞ୍ଚିକର ସୁମରଣ ପାଦରର ଗୀତ-
କରେ, କଉତୁ କରେ ଯେ । ୭୧ ।

—୦-୫(*)୫-୦—

ହେୟାଦଶ ଛନ୍ଦ ।

ଗଗ ଲଳିତକାମୋଦା

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଶୁଣ ସାଧୁଜନେ, ଗୋପିକା ନିକର ବୃନ୍ଦାବନେ ।
ବିଶେଷ ବିଷାଦ ଶାଗର ଭବନେ, ଶୁଦ୍ଧି କୃଷ୍ଣ ଦରଶନେ ସେ
ରତି ଶୁଭ । କାନ୍ତୁ ଥିଲେ ହୃଦ କରେ ତାତି ସେ । ୧ । ପାନବକୁ
କୃପା ରହାକର, ରସ ବିଜ୍ଞ ବୃନ୍ଦ ସୁରନର । ପରମ ସୁନ୍ଦର ପୁରୁଷ
ଶେଖର ଚରଣର ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ଧରଣେ । ବେଶୁ ପାଣି । ଉପସ୍ଥିତ
ହେଲେ ମନଜାଣି ସେ । ୨ ବଦନରେ ନନ୍ଦ ନନ୍ଦନର, ପଦନ ମା-
ତରେ ନୟନର, ଉଲ୍ଲସିଲା ଶୁଦ୍ଧି ସୀମା ସନ୍ତେ ଶର । ଲବେ ନରହିଲା
ଖରତର ସେ । ସେବ୍ରଜବାଳୀ । ବାର ବାର ପକାଇଲେ ତାଳି ସେ
। ୩ । କର ଧରସି ଜେ ଶୀତକର ପରବେଶ ଅକ୍ଷୟିତ କର, ମଣି
ସୁର ଶୁକୀ ବଣ ସ୍ଥିତକର-ବାଉଦ ଯେସନେ ଗୁଡ଼କରସେ ।
ତୋଷେ ମଞ୍ଜି ବଶୀଧର ହେଲେ ସେହି ମଞ୍ଜି ସେ । ୪ । ମହାଅନ-
ନରେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ବସିଲନୟନୁ ଅବରଳ । ତପିତ ହୃଦୟ ହୋଇଲା
ଶୀତଳ, ନିର୍ବାପିତ ହେଲେ ଖେଦାନଳ ଯେ ଶୁଦ୍ଧମନେ, ଶିଖିଲେ ଶ୍ରୀହର
ସ୍ନେହଧନେସେ । ୫ । ମା. ଦନ୍ତ ଶିଖରେ ବସୁନରା ବିରଜିଲ
ପଦକଳା ପର । ସେ ଶୋଭଣ ଦଶ ଶତ ରୂପଧର, ମଣ୍ଡଳୀ ଅକ୍ଷ-
ରେ ନୃତ୍ୟକର ସେ । ରାସସୁଳୀ ମଞ୍ଜି ବଞ୍ଚି ପକାଇଲେ ଦଳସେ
। ୬ । ମିଳସେ ସମସ୍ତ ସଜନୀରେ, ଛା ଗଗ ଛଡ଼ିଶ ଗୁଣିଣୀରେ, ଗୀତ

ଶାନକରି ଅର୍ଥ ରଜନରେ, ତାଣ୍ଡବାଦ ନୃତ୍ୟ ସଙ୍ଗତରେ ସେ ରସ
 ଗଜ । ଛଡ଼ାଇଲେ ବ୍ରୀଡ଼ାବତୀ ଲୁଚସେ । ୭ । କୋଟି ପ୍ରଭାତ୍ରାୟା
 ମାୟାଧନ, ସଦାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତ୍ୟାଗୀଜନ, ଲେଟେ ତପହାର ସେ
 ଗୋପୀ ମଣ୍ଡନ, ବଧାନଲେ ପଶି ବୃନ୍ଦା ବନହେ ହେ । ବୃନ୍ଦନରେ ।
 ଧନ୍ୟ ଗୋପୀ ଚିତ ଭବନରେହେ । ୮ । ଅନନ୍ତ ଅକ୍ଷୟ ଅଦମ୍ଭଲ,
 ନୀଳକଣ୍ଠର ପୁତ୍ର ତୁଳ, ମଦନମୋହନ ଗୋପାଙ୍କନା କୁନ୍ଦମଣି
 କାଶୀ ନେଲେ କରିତୁଳ ସେବଣୀସୁନେ । ନାମଧରି ତାଙ୍କ ବୃନ୍ଦା
 ବନେ ସେ । ୯ । ଗୋପିକାଗୋବିନ୍ଦ ଗୀତଧ୍ବନ, ଶୁଭ୍ର କୁଦୟ
 ମଧ୍ୟମଣି ବ୍ୟାପିଲୁ ପାତାଳ ଅକାଶଧରନ ମୃତଜନ ମୃତ୍ୟୁ ସଜାବନା
 ତା ଶ୍ରବଣରେ ପାଷାଣ ତରଳ ଭାବ୍ୟରେ । ୧୦ । ଅକାନ୍ତନାଗଲେ
 ବେଗବତୀ କଲ୍ଲୋଳନାକୁଳ ଚେଳଗତି, ସୁନତ ଜଗତ ପରାଣ
 ପଦ୍ମତ, ପଞ୍ଚବଲେ ଶୁକ୍ଳତରୁ ତତ ସେ ସମ୍ପଦର ଅନଳ-
 ଅବାଚ୍ୟ ବଚନରସେ । ୧୧ । କୁଞ୍ଜ ପୁଞ୍ଜ ବୃନ୍ଦା ବିପିନରେ
 ଗୋପିଏ ରସେଲେ ସେ ରସରେ । ତାର ଲେଖାସୁଖ କୋଟି
 କଳପରେ, ପାଇନଶ୍ଚରେତ ରମା ଥରେ ସେ ବାଳାବାର, କି କି
 ତପକଲେ ସାର ସାର ସେ । ୧୨ । ଶୁଷ କ୍ରୀଡ଼ା ଯଚିଶ୍ରମନାଶେ
 ମାୟାସଖୀ କୁଳେ ବସି ପାଶେ, କୁସୁମ ବ୍ୟଜନ ଆଲଟ ଶୁଭସେ
 ସେବାକରି ହାସ୍ୟ ପରିହାସେ ସେ ଶୁଦ୍ଧମତ, ତୋଷକଲେ ସୁବା-
 ଶୁଣବତୀ ସେ । ୧୩ । କଳ୍ପତରୁ ତଳେ ସହଜରେ ବାସ୍ତିତ ଦରବ
 ବରଜ ରେ, ଭରିଣ ଉଦର ଅତି ସାନନ୍ଦରେ । ଶୋଇଲେ କୁସୁମ
 ଶୟନରେ ସେ କୁଞ୍ଜବନ । ସେ କାଳରେ କେତେ ଶୋଭାବନ
 ସେ । ୧୪ । ପିକତାମ୍ର ତୁଢ଼େ ତଦନ୍ତରେ, ବାର ବାର ଶରକଲେ
 ଶରେ; ମଳିନ ଚନ୍ଦ୍ରମା ତାରକା ନିକରେ, ବଶିଲେ ପୁରୁଷ
 ଲକୁରରେ ସେ ଉରୁଣର, ପ୍ରଭୁ ପ୍ରକାଶିଲୁ ମନୋହର ସେ । ୧୫ ।

ପାହିବାର ବୁଝି ବଢ଼ିବାର, ଗୋପିକା ନକର ଜାଣିବର, ଅଭ୍ୟନ୍ତ
 କାନ୍ଦର ଉଠାଇ ଶ୍ରୀହରି କାନ୍ତ ସଙ୍ଗଲେଇ ପରହର ସେ କଲେ ଗତି
 ଲଭି ନନ୍ଦସୁତ ଅମ୍ଳମତ ସେ । ୧୬ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ପାଶରୁ ରରସରେ,
 ମେଲଣି ଘେନଣ ଡରତରେ, ପ୍ରବେଶିଲେ ଯେଥା ଯେଥା ସଦନରେ,
 ଚରଣର ଦୂର ଚରଣରେ ସେ ବ୍ରଜନାଥ । ପ୍ରଭାତର କର୍ମମାନ
 ସାର ସେ । ୧୭ । ଏମନ୍ତ କାଳରେ ବ୍ୟାଧର ପରବେଶି ପାଶେ
 ଅଗ୍ରଜର, କରଲେ ଶୟନ ପ୍ରଭୁ ମାୟାଧର, ପଲଙ୍କେ ବାରଣ
 ରଦିନର ସେ ରାସସଖର, ଶୁକ୍ରଶ୍ରୀ ନାଥ ଅନରର ସେ । ୧୮ ।
 ସଖାଗଣ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରଭାତରେ, କରବିଚରଣ କୁରୁବରେ, ଖେଳି
 ଖେଳି ବୁଲି ବୁଲି ସାନନ୍ଦରେ, କର ପରବେଶି ଗୋଗୋଷ୍ଠରେ
 ସେ ଶ୍ରୀହସ୍ତରେ, ରତ ଧେନୁଗଣ ଦୋହନରେ ସେ । ୧୯ । ସେ
 ନନ୍ଦ ନନ୍ଦନ ବଶୀଧାରୀ, କାଳନ୍ଦୀପୁଲକି ବନରୀ, ସେହି
 ମହାପ୍ରଭୁ ହୁରନ୍ତ ଦେବୀର, ହିରଣ୍ୟକସିପୁ ନାଶକାରୀ ହେ ସାଧୁଜନେ
 ଶାରେଶ୍ବରପ୍ରାଥୀ ତା ଚରଣେ ହେ । ୨୦ ।

— * (•) * —

ତତ୍ତ୍ବରାଜ ହୃଦ ।

ଶୁଣ କାଳୀ ।

ବନସୀମିନୀ ଗୋପକାମିନୀ ଅରୁଣବ୍ୟାଧର ।
 ସେ ଘନଶ୍ୟାମ ମାନସ ତାମରସରେ ସୁଲେ ଧର । ୧ ।
 ସେ ଯୋଗିବର ଯେବରହିତ ସେ ପ୍ରଭୁ ନରାଧାର ।
 ଅଗଭଗତି ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପତି କାରଣ ନରାକାର । ୨ ।
 ସେ ହରିହର ସେ ଦୟାମୟ କରତା ପିଞ୍ଜପର ।

ଯେ ଅନୁପମ ଯାହାରସମ ଅଟନ୍ତି ପରାପର । ୩ ।

ଯେ ଅଦମ୍ଭଲ ଅସୁରକୁଳ ବିନାଶି ମହାହର ।

ଉଦ୍‌ଘାସକରେ ନାନାରୂପରେ ଅଦର ଅତିତାର । ୪ ।

ଯେ ଜିତବିଧି ଯେ ଜିମାନିଧି ଯାରୂପ ପରମଦ ।

ଥୁଲେ ଯେ ହରି ଶିଖର ଅର ଗରିଷ୍ଠ ମହାମଦ । ୫ ।

ଧୂଳିଖେଳରେ ବାଳକାଳରେ ଯେ ଅନିବୃଦ୍ଧବର ।

ଦୁଃଖମୋଚନ କଲେ ଲୋଚନ ଦାନରେ ରମାବର । ୬ ।

ଯେହୁ ଦୁ ପଦ ସୁଜାବପଦ ସାଗର କୁମ୍ଭ ରବ ।

ଯାରଚରଣେ ସକଳସତେ ବିନତି କରେ ଭବ । ୭ ।

ଛାନ୍ଦବଦନ ଗ୍ରସ୍ତବାରଣ କଲେ ଯେ ନିସ୍ତାରଣ ।

ଭକ୍ତଭବରେ ବୃନ୍ଦାବନରେ ଯେ କରେ ଗୋ ଚରଣ । ୮ ।

ଯା ମାୟାବଳେ ବିଚ୍ୟୁମଣ୍ଡଳେ ଛିଡ଼ିତ କର୍ମମାନ ।

ଅଶେଷଦେଶେ ସକଳଦେଶେ ଯେ ପ୍ରଭୁ ବିଦ୍ୟମାନ । ୯ ।

ଯା ଅନୁଗ୍ରହେ ଚନ୍ଦ୍ରାବତ୍ତେ ସ୍ଵର୍ଗେ ପଳ୍ଲବିର ।

ଭକ୍ତ ପ୍ରକାଶ ସ୍ଵର୍ଗେ ନିବାସ ଲବଧ କୁମତିର ।

ଅଧମଦାନ ମଉବିହାନ ଯା ପାଦ ପ୍ରସାଦରେ ।

ବିନାବିପଦେ ନରେଶପଦେ ବସନ୍ତି ସମାଦରେ । ୧୦ ।

ଯାର ଚାହେଦେଶେ ଅକାଶଦେଶେ ଚନ୍ଦ୍ରାର୍ଚ୍ଚିତାବଳୀ ।

ଅନବରତ ରୂପଣେ ରତ ହୋଇଣ ମହାବଳୀ । ୧୧ ।

ଯାର ନିୟମ ସୁମରି ଯମ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ କରେ ।

ଅନନ୍ଦମୟ ସଦା ସଦୟ ଯେ ନିଜ ସେବକରେ । ୧୨ ।

ଶରଣବରୁ ସ୍ନେହବଶରୁ ହୋଇ ଯେ ରହୁର ।

ପାଶେ ଡକାଇ ଦେଲେ ଛଡ଼ାଇ ଗୋପିକାଶୁକ ଲକ୍ଷ । ୧୩ ।

ସବାସକତି ଯାହାରକତି ଶୁଭନ୍ତ ନାହିଁ ଶଣ ।

ପାଣ୍ଡବସହା ଅଟେ ଯେ ମହା ଅଦ୍ଭୁତ ବିଚକ୍ଷଣ । ୧୫ ।
 ଚଉଦମର ନାଶେ ପଥର ନାଶ ଯାପାଦ ଭୂତି ।
 ବଳେ ନିସ୍ତାପ୍ତ ଲଭିଅପାର ଅନନ୍ଦେ କଲୁ ସୁଖ । ୧୬ ।
 ଯେ ନିରାକାର ନିଶିଲାଧାର କଲ କଲୁଷ ଦ୍ଵାର ।
 ଯେ ଦାଶରଥ ସୁମହାରଥୀ ବିଶ୍ଵବୀନନନାର । ୧୭ ।
 ଯେ ସୁରମ୍ଭଣି ନୁହଇ ମଣି ଇନ୍ଦ୍ରସୁବରଜରେ ।
 ଯେ ବିଶ୍ଵମ୍ଭର ନୁହେଁ ଗୋଚର ସୁରସୀରୁହଜରେ । ୧୮ ।
 ଯେଉଁ ଶ୍ରୀହର ହିରଣ୍ୟ ଧର କୁଣ୍ଡେର ପରକାର ।
 ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀବତ୍ସୀ ନଗରୁଅଛୁ କୋଟି ସଂସାର । ୧୯ ।
 ରକ୍ତ ଭାବରେ ଯେରୂପ ଧରେ ମହାମଙ୍ଗଳ ମୟ ।
 ଯଥା ଅନନ୍ତ ନାହିଁ ଯା ଅନ୍ତ ସେ ପ୍ରଭୁ ନିଗମୟ । ୨୦ ।
 ଯେ ନରହର ରୂପେ ବିହର ପରକୁ ଧରମର ।
 ବରନଖରେ ବଦାନଖରେ ଭୋଷିଲେ ମରମର । ୨୧ ।
 ଅଧମ ପରେଶ୍ଵର କୃପାରେ ତାପାଦସାରସର ।
 ପ୍ରବୋଧ ଚିତ୍ତ କାଳକ୍ଷିତ ପାଇଣ ଅବହର । ୨୨ ।
 ପଞ୍ଚାମୃତର ସାରପତର ପାତ୍ରରେ ଦ୍ଵରସରେ ।
 କଲ ସଞ୍ଚୟ ସାଧୁ ନିଚୟ ଭୋଗରେ ବିଶେଷରେ । ୨୩ ।
 କବି ଭୂପତି ଶ୍ରୀରେଅତି ରତସେ କରିଗତି ।
 ରିଚଲ ନନ୍ଦ ଅନନ୍ଦକନ୍ଦ ଗୋପବାଳୀ ସଙ୍ଗତି । ୨୪ ।
 କଲେ ପଠନ ଛବା ଶ୍ରବଣ ସରଳ ମାନସରେ ।
 କୋବିଦେ ବାର କଲୁଷ ବାର ତପଲେ ଅସଂସରେ । ୨୫ ।
 ବିନା ଅଗଦ ବିବିଧ ଗଦ ବରଜ ବରଜନ ।
 କରନ୍ତି ବଳେ ସହଜେ କଲେ ବରକୁ ବରଜନ । ୨୬ ।
 ଦରଦ ରତି ସୁନ ଭୂପତି ବିରବ ଭୋଗକରେ ।

ଉପୁ ନିକରେ ଶାମନ କରେ ପଡ଼ନ୍ତି ଚଢ଼କରେ । ୨୭ ।
 ବନ୍ଧୁରମଣୀ କୁମାରମଣି ପ୍ରସବ ଅବଦେଲେ ।
 ସନ୍ତାନବିଭା ବରଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗରେ ସୁଖେଖେଲେ । ୨୮ ।

